

2008 lapkričio 15

Nr. 21 / 309

Lietuvos
Katalikų Bažnyčios
informacijos centro
leidinys

ISSN 1392-6098

Bažnyčios žinios

Popiežius

Benediktas XVI HOMILIJA PER ŠV. MIŠIAS UŽBAIGIANT VYSKUPŲ SINODO XII GENERALINĘ ASAMBLĖJĄ	2
---	---

Vyskupų sinodas

VYSKUPŲ SINODO ŽINIA DIEVO TAUTAI UŽBAIGIANT XII GENERALINĘ ASAMBLĖJĄ	4
--	---

Bažnyčia Lietuvoje

Lietuvos Vyskupų Konferencijos plenarinis posėdis	11
Šv. Kazimiero kolegija šventė 60 metų jubiliejų	12
Konferencija „Krikščioniškosios vertybės postmodernioje visuomenėje“	14
Blaivybės sąjūdžio 150-ties metų minėjimas	17
Panevėžio Kazimiero Paltaroko gimnazijos šventė	15

Homilijos

RAGINIMAS BUDĖTI I advento sekmadienis (B)	19
TIKRASIS ATSIVERTIMAS II advento sekmadienis (B)	20

Bažnyčia pasaulyje

Baigėsi Dievo žodžiui skirta Vyskupų sinodo asamblėja	21
Psichologijos taikymo gairės atrenkant ir ugdant kandidatus į kunigystę	22
Katalikų ir musulmonų forumo susitikimas	23
Benediktas XVI apie kūrimą ir evoliuciją	23

Benediktas XVI

Homilija per šv. Mišias užbaigiant Vyskupų sinodo XII generalinę asamblėją

2008 10 26

Broliai vyskupai ir kunigai,
brangūs broliai ir seserys!

Evangelijoje nuskambėjęs Dievo žodis mums priminė, kad visas dieviškasis Įstatymas sutrauktas į įsakymą mylėti. Evangelistas Matas pasakoja, jog fariziejai, išgirde, kaip Jėzus savo atsakymu privertė nutilti sadukiejus, susirinko draugėn, kad Jėzų išmėgintų (plg. 22, 34–35). Vienas iš jų, Įstatymo žinovas, paklausė: „Mokytojau, koks įsakymas yra didžiausias Įstatyme?“ (36 eil.). Klausime atsiskleidžia senosios hebrajų tradicijos pastangos surasti įvairias Dievo valios formuluotes vienijančių principų. Tai nebuvo lengva, turint galvoje, kad Mozės Įstatyme aptariama 613 priesakų bei draudimų. Kaip išsiaiškinti, kuris iš jų svarbiausias? Tuo tarpu Jėzus nesvyruodamas iškart atsako: „Mylėk Viešpatį, savo Dievą, visa širdimi, visa siela ir visu protu. Tai didžiausias ir pirmasis įsakymas“ (37–38 eil.). Jėzus atsakydamas cituoja „Klausykis, Izraeli!“ malda, pamaldaus izraelito recituojamą kelis syk per dieną, pirmiausia ryte ir vakare (plg. *Įst* 6, 4–9; 11, 13–21; *Sk* 15, 37–41), – skelbimą visomis išgalėmis mylėti Dievą kaip vienatinį Viešpatį. Toks visiškasis savęs atidavimas Dievui pabrėžiamas išvardijant tris gebėjimus, kuriais nusakoma gelminė psichologinė žmogaus struktūra, – širdį, sielą ir protą. Sąvoka „protas“ – *dianoia* apibrėžiamas racionalumo elementas. Dievas yra ne tik meilės, pareigos, valios ir jausmo, bet ir intelekto, kurio nevalia atskirti nuo pirmųjų, objektas. Mūsų mąstymas turi taikytis prie Dievo mąstymo. Po to Jėzus priduria dar kai ką, ko Įstatymo žinovas, tiesą sakant, nė neklausė: „Antrasis – panašus į jį: Mylėk savo artimą kaip save patį“ (39 eil.). Jėzaus atsakymas stebina tuo, kad jis pirmąjį ir antrąjį įsakymą, apibrėžtą šįsyk iš levitų šventumo kodekso paimta bibrline formuluote (plg. *Kun* 19, 18), susieja panašumo santykiu. Štai kodėl galiausiai abu įsakymai sujungiami į pagrindinį principą, kuriuo pagrįstas visas biblinis Apreiškimas: „Šitais dviem įsakymais remiasi visas Įstatymas ir Pranašai“ (40 eil.).

Mūsų apmąstomoje Evangelijos ištraukoje aikštėn iškeliamai tai, jog būti Kristaus mokiniu reiškia įgyvendinti jo mokymus, kuriuos galima sutraukti į pirmą ir didžiausią dieviškojo Įstatymo įsakymą – meilės įsakymą. Pareiga mylėti, santykių tarp asmenų konkrečiai liudijama meilė – šiuos santykius turėtų ženklinti pagarba, bendradarbiavimas, dosni pagalba – akcen-

tuojama ir pirmajame skaitinyje, paimtame iš Išėjimo knygos. Mylėtinas artimas taip pat yra ateivis, našlaitis, našlė ir vargšas, t. y. jokio „gynėjo“ neturintys piliečiai. Šventasis autorius leidžiasi į smulkmenas, kaip vieno iš šių vargšų duodamo užstato atveju (plg. *Iš* 20, 25–26). Šiuo atveju asmens laiduotojas yra Dievas.

Antrajame skaitinyje galime išvysti, kaip didžiausias meilės įsakymas taikomas vienoje iš pirmųjų krikščioniškųjų bendruomenių. Šventasis Paulius duoda tesalonikiečiams suprasti, kad, nors pažįsta juos taip neseniai, tačiau vertina ir nuoširdžiai myli. Todėl jis juos rodo kaip pavyzdį „visiems Makedonijos bei Achajos tikintiesiems“ (*1 Tes* 1, 6–7). Šioje neseniai įsteigtoje bendruomenėje tikrai netrūko silpnybių bei problemų, tačiau meilė viską įveikia, viską atnaujina, viską nugali – meilė tų, kurie, suvokdami savo ribas, nuolankiai laikosi Kristaus, dieviškojo Mokytojo, žodžių, perteiktų vieno iš jo ištikimų mokinių. Todėl šventasis Paulius rašo: „pasidarėte mūsų ir Viešpaties sekėjai, priėmę žodį didžiausių išbandymų metu“. „Mat iš jūsų pasklidęs Viešpaties žodis, – tęsia apaštalas, – pagarsėjo ne tik Makedonijoje bei Achajoje, bet jūsų tikėjimas Dievu pasidarė žinomas visur“ (*1 Tes* 1, 6.8). Tesalonikiečių ir, tiesą sakant, bet kurios autentiškos krikščionių bendruomenės patirtis mus moko, kad meilė artimui gimsta iš dieviškojo Žodžio nuolankaus klausymosi. Tokia meilė dėl dieviškojo žodžio tiesos ištveria sunkius išbandymus, per tai tikrajai meilei augant ir tiesai suspindint visu ryškumu. Kaip svarbu klausytis Dievo žodžio ir įkūnyti jį asmeninėje bei bendruomeninėje egzistencijoje!

Šiame Eucharistijos šventime, kuriuo užbaigiamas Sinodo darbas, ypatingu būdu jaučiame *meilės kupiną Dievo žodžio klausymą* ir *nešališką tarnystę* broliams jungiantį saitą. Kiek daug kartų per pastarąsias kelias dienas girdėjome patirčių bei apmąstymų, liudijančių šiandien kylantį poreikį giliau įsiklausyti į Dievą, geriau pažinti jo žodį apie išganymą, nuoširdžiau dalytis tikėjimu, be paliovos besimaitinančiu nuo Dievo žodžio stalo! Brangūs ir gerbiami broliai, dėkoju už kiekvieno iš jūsų indėlį, kuriuo prisidėjote prie Sinodo temos „Dievo žodis Bažnyčios gyvenime ir misijoje“ aptarimo. Visus nuoširdžiai sveikinu. Ypatingą sveikinimą skiriu kardinolams, deleguotiesiems Sinodo pirmininkams ir generaliniam sekretoriui, kuriam dėkoju už nuolatinį atsidavimą. Sveikinu jus, brangūs broliai ir seserys, atvykusius iš visų žemynų pasidalyti savo praturtinančia patirtimi. Grįžę namo visiems perduokite nuoširdžius Romos vyskupo sveikinimus. Sveikinu brolius delegatus, ekspertus, stebėtojus ir kviestinius asmenis, Sinodo generalinio sekretoriato narius, dirbusius su spaudos atstovais. Galvoje ypač turiu

žemyninės Kinijos vyskupus, kurių atstovai negalėjo dalyvauti šioje sinodinėje asamblėjoje. Norėčiau tarti žodį jų vardu ir padėkoti Dievui už jų meilę Kristui, jų bendrystę su visuotine Bažnyčia bei ištikimybę apaštalo Petro įpėdiniui. Kartu su jų pastoracijai patikėtaisiais tikinčiaisiais jie yra mūsų maldose. Prašome „Vyriausiąjį Ganytoją“ (1 Pt 5, 4) suteikti jiems apaštališkojo džiaugsmo, jėgos ir uolumo, idant jie išmintingai ir toliaregiškai vadovautų mums tokiai brangiai Katalikų Bažnyčiai Kinijoje.

Visi, kurie dalyvavome Sinodo darbe, su savimi išsinešime atnaujintą suvokimą, jog pagrindinė Bažnyčios užduotis šio naujo tūkstantmečio pradžioje, norint padaryti naująją evangelizaciją, skelbimą mūsų laikams veiksmingesnius, yra maitintis Dievo žodžiu. Būtina, kad ši bažnytinė patirtis pasiektų kiekvieną bendruomenę; turime suvokti būtinybę išgirstą Dievo žodį perteikti meilės darbais, nes tik per tai Evangelijos skelbimas tampa įtikinamas, nepaisant asmenis ženklinančio silpnumo. Visa tai iš mūsų pirmiausia reikalauja labiau pažinti Kristų ir vis nuolankiau priimti jo žodį.

Šiais Pauliaus metais, kai įsisaviname apaštalo žodžius: „Vargas man, jei neskelbčiau Evangelijos!“ (1 Kor 9, 16), visa širdimi viliuosi, kad šis Pauliaus troškimas kiekvienoje bendruomenėje bus vis labiau jaučiamas kaip pašaukimas tarnauti skelbiant Evangeliją pasauliui. Prasidedant Sinodo darbui, priminiau Jėzaus paraginimą: „Pjūtis didelė“ (Mt 9, 37), į kurią, nepaisydami jokių sunkumų, turėtume nuolat nenuilstamai atsiliepti. Kiek daug žmonių ieško, kartais nesąmoningai, susitikimo su Kristumi ir jo Evangelija! Kiek daug jaučiančių poreikį atrasti jame savo gyvenimo prasmę! Todėl būtinu kriterijumi Bažnyčios misijai patikrinti tampa aiškus ir bendras Jėzaus parodyto gyvenimo pagal Dievo žodį liudijimas.

Liturgijos šiandien mums apmąstyti pateikiamuose skaitiniuose primenama, kad Įstatymo, kaip ir viso dieviškojo Rašto, pilnatvė yra meilė. Todėl visi, kurie mano suprantą Raštą ar bent dalį jo, bet nesistengia, padedami proto, statydinti Dievo ir artimo meilės, iš tiesų dar labai toli yra nuo jo gilios prasmės suvokimo. Tačiau kaip šį įsakymą įgyvendinti, kaip Dievo ir artimo meile gyventi neturint gyvo ir intensyvaus ryšio su Šventuoju Raštu? Vatikano II Susirinkimas teigia, jog tikintiesiems „turi būti plačiai atvertos durys į Šventąjį Raštą“ (Dei Verbum, 22), kad asmuo, susitikdamas su tiesa, galėtų augti autentiška meile. Šiandien to būtinai reikalauja evangelizacija. O kadangi susitikimui su Raštu šiandien dažnai kyla pavojus būti ne Bažnyčios „faktu“, bet paženklintam subjektyvizmo ir savavališkumo, tai kad Dievo žodis krikščionių bendruomenėje

būtų skelbiamas, švenčiamas bei vykdomas, neišvengiamai būtina *tvirtai ir įtikinamai pastoraciškai skatinti Šventojo Rašto pažinimą*, puoselėjant dialogą su mūsų laikų kultūra, tarnaujant tiesai, o ne ideologijoms, plėtojant Dievo su visais žmonėmis trokštamą dialogą (plg. ten pat, 21). Turint tai prieš akis, ypatingas dėmesys skirtinas ganytojū, kurie toliau visomis tinkamomis priemonėmis plėtos biblinę praktiką, rengimui. Skatintinos šiandien dedamos pastangos žadinti tarp pasauliečių Biblijos sąjūdį, ugdyti grupių vadovus, žvilgsnį pirmučiausia kreipiant į jaunimą. Privalu palaikyti stengimąsi leisti per Dievo žodį pažinti tikėjimą „nutolusiesiems“, ypač nuoširdžiai ieškantiesiems gyvenimo prasmės.

Reikėtų pridurti daug kitų apmąstymų, tačiau apsibosiu pabrėždamas, kad *pirmutinė vieta, kur suskamba Bažnyčią statydinantis Dievo žodis*, neabejotinai yra liturgija. Būtent joje aikštėn iškyla, kad *Biblija yra tautos knyga ir knyga tautai*, paveldas, testamentas, perduodamas skaitytojui, kad šis savo gyvenime įgyvendintų Rašte paliudytą išganymo istoriją. Tad tautą ir Knygą jungia abipusis gyvybinės svarbos ryšys: Biblija gyva Knyga išlieka su tauta, ją skaitančiu jos subjektu; tauta be Knygos egzistuoti negali, nes būtent joje atranda savo buvimo motyvą, savo pašaukimą, savo tapatybę. Tokia abipusė tautos ir Rašto priklausomybė švenčiama kiekviename liturginiame susirinkime, Šventosios Dvasios dėka besiklausančiame Kristaus, nes būtent jis kalba Bažnyčioje skaitant Raštą ir priima Dievo su savo tauta atnaujinamą sandorą. Tad Raštą ir liturgiją vienija vienas tikslas – pakvinti tautą puoselėti dialogą su Viešpačiu ir paklusti Viešpaties valiai. Žodis, išėjęs iš Dievo lūpų ir paliudytas Rašte, grįžta pas jį maldingo atsako, gyvo atsako, meilės kupino atsako pavidalu (plg. Iz 55, 10–11).

Brangūs broliai ir seserys, melskime, kad iš Dievo žodžio atnaujinto klausymosi, veikiant Šventajai Dvasiai, visuotinėje Bažnyčioje ir kiekvienoje krikščionių bendruomenėje kiltų autentiškas atsinaujinimas. Šios sinodinės asamblėjos vaisius patikėkime Švč. Mergelės Marijos motiniškam užtarimui. Jai taip pat patikiu kitų metų spalio mėnesį Romoje vyksiančią Afrikai skirtą Sinodo ypatingąją asamblėją. Artimiausią kovą ketinu vykdyti į Kamerūną Afrikos vyskupų konferencijų atstovams pristatyti šios sinodinės asamblėjos *Instrumentum laboris*. Iš ten, jei bus tokia Dievo valia, keliausiu į Angolą iškilmingai švęsti šios šalies evangelizacijos 500 metinių. Švenčiausioji Mergelė Marija, paaukojusi savo gyvenimą kaip „Viešpaties tarnaitė“, idant visa būtų, kaip nori Dievas (plg. Lk 1, 38), ir raginusi daryti viską, ką tik Jėzus lieps (plg. Jn 5, 2), išmokyk mus įžvelgti savo gyvenime Dievo žodžio, kuris vienintelis gali suteikti mums išganymą, primatą. Amen.

Vyskupų sinodo žinia Dievo tautai užbaigiant XII generalinę asamblėją

2008 10 24

Broliams ir seserims „ramybė ir meilė su tikėjimu nuo Dievo Tėvo ir Viešpaties Jėzaus Kristaus. Malonė visiems, kurie myli mūsų Viešpatį Jėzų Kristų negęstančia meile.“ Tokiu nuoširdžiu ir karštu sveikinimu šventasis Paulius baigia savo laišką Efezo krikščionims (6, 23–24). Tokiais pačiais žodžiais mes, Sinodo tėvai, susirinkę Romon į Šventojo Tėvo Benedikto XVI vadovaujamą Vyskupų sinodo XII paprastąją generalinę asamblėją, pradedame savo žinią, skirtą daugybei tų, kurie įvairiose pasaulio dalyse seka Kristumi kaip mokiniai ir tebemyli jį negęstančia meile.

Jiems iš naujo siūlome Dievo žodžio balsą bei šviesą, pakartodami seną paraginimą: „Tas žodis yra tau labai arti, – jis yra tavo lūpose ir tavo širdyje, kad vykdytumei“ (Ist 30, 14). Ir pats Dievas kiekvienam pasakys: „Marusis, imk sau į širdį ir išgirsk ausimis visus mano žodžius, kuriuos tau sakau“ (Ez 3, 10). Visiems dabar siūlome trijų etapų dvasinę kelionę, iš Dievo amžinybės bei begalybės nuvesiančią į mūsų namus ir mūsų miestų gatves.

I. ŽODŽIO BALSAS: APREIŠKIMAS

1. „Tada Viešpats kalbėjo jums iš ugnies. Girdėjote jo žodžių garsą, bet jo išvaizdos nesuvokėte – vien balsą“ (Ist 4, 12). Ir čia kalbantis Mozė primena išgyvenimus, Izraelio patirtus rūsčioje Sinajaus dykumos vienatvėje. Viešpats pasirodė ne kaip paveikslas, atvaizdas ar statula, panašiai kaip aukso veršis, bet kaip „balsas“. Tai tas pats balsas, perskrodęs nieko tylą kūrimo pradžioje: „Pradžioje <...> Dievas tarė: *Tebūna šviesa!* Ir šviesa pasirodė. <...> Pradžioje buvo Žodis. <...> ir Žodis buvo Dievas. <...> Visa per jį atsirado, ir be jo neatsirado nieko, kas tik yra atsiradę“ (Pr 1, 1.3; Jn 1, 1.3).

Kūrinija atsiranda ne iš kovos tarp dievybių, kaip mokė antikinė Mesopotamijos mitologija, bet iš nieką nugalinčio ir būtį sukuriančio žodžio. Psalmininkas gieda: „Viešpaties žodžiu buvo padaryti dangūs ir jo burnos alsavimu visos jų galybės. <...> Juk jis tarė, ir pasaulis pasidarė, jis įsakė, ir visa atsirado“ (Ps 33, 6.9). O šv. Paulius pakartoja: Dievas „atgaivina numirusius ir iš nebūties pašaukia būti daiktus“ (Rom 4, 17). Tad egzistuoja pirmasis, „kosminis“, apreiškimas, kūrinijai prieš visą žmoniją esant panašiai į atverstą knygą, kurioje galima perskaityti Kūrėjo žinią: „Dangūs apsakinėja Dievo gar-

bę, dangaus skliautas skelbia jo rankų darbą. Apie tai diena dienai pasakoja ir naktis nakčiai duoda žinią. Be jokio kalbesio ir be jokių žodžių, – negirdėti jų balso, – betgi jų žinia skamba visoje žemėje“ (Ps 19, 2–5).

2. Tačiau dieviškasis žodis aptinkamas ne tik žmonių istorijos pradžioje. Vyras ir moteris, sukurti „pagal Dievo paveikslą ir panašumą“ (Pr 1, 27) ir nešiojantys į juos išpaustą Dievo paveikslą, gali su savo Kūrėju užmegzti dialogą arba per nuodėmę nuo jo nutolti ir jį atstumti. Tad Dievo žodis atperka ir teisia, įsiveržia į istoriją, turinčią jai būdingą gyvenimo bei įvykių audinį: „Aš mačiau savo tautos kančią Egipte, girdėjau jų skundo šauksmus <...>. Iš tikrųjų aš gerai žinau, ką jie kenčia, nužengiau išgelbėti iš egiptiečių rankų ir nuvesti iš to krašto į gerą ir erdvų kraštą“ (Iš 3, 7–8). Vadinasi, Dievas dalyvauja žmonių reikaluose, kurie, Viešpačiui veikiant istorijoje, įtraukiami į aukštesnę išganymo planą, „kad visi žmonės būtų išganyti ir pasiektų tiesos pažinimą“ (1 Tim 2, 4).

3. Tad būties ir istorijos, kūrimo ir atpirkimo pradžioje yra veiksmingas kuriamasis bei išganomasis Dievo žodis. Viešpats artinasi prie žmonijos skelbdamas: „Aš, Viešpats, tai pasakiau ir padariau“ (Ez 37, 14). Tačiau dieviškasis balsas siekia dar vieno dalyko – rašytinio žodžio, *graphé* arba *graphai*, Šventojo Rašto, kaip jis vadinamas Naujajame Testamente. Jau Mozė nuo Sinajaus kalno viršūnės nusileido „nešdamas rankose dvi Sendoros lenteles – plokštes, prirašytas abiejose pusėse: viena ir kita jų pusė buvo prirašyta. Lentelės buvo Dievo darbas ir raštas buvo Dievo raštas, įrėžtas lentelėse“ (Iš 32, 15–16). Ir būtent Mozė lieps Izraeliui šias „Sandoros lenteles“ saugoti ir nurašyti. „O visus šio Mokymo žodžius labai aiškiai parašys ant anų akmenų“ (Ist 27, 8).

Šventasis Raštas yra Dievo žodžio „liudijimas“ rašytiniu pavidalu, kanoninis, istorinis ir literatūrinis paminklas, liudijantis kuriamojo ir išganomojo Apreiškimo įvykį. Tad Dievo žodis pirmesnis už Bibliją ir ją pranoksta, nors ji irgi yra Dievo įkvėpta ir siūlo veiksmingą Dievo žodį (plg. 2 Tim 3, 16). Štai kodėl mūsų tikėjimo šerdis ne vien knyga, bet išganymo istorija ir, kaip pamatysime, asmuo, Jėzus Kristus, kūnu, žmogumi, istorija tapęs Dievo Žodis. Būtent todėl, kad Dievo žodžio horizontas toks platus ir pranoksta Bibliją, ją skaitančiajam būtina nuolatine Šventosios Dvasios, vedančios „į tiesos pilnatvę“ (Jn 16, 13), pagalba. O tai yra didžioji Tradicija, „tiesos Dvasios“, Šventojo Rašto, autentiškai aiškinamo per Bažnyčios Magisteriumą, sergėtojos veiksmingas buvimas Bažnyčioje. Ji įgalina suprasti, perteikti ir liudyti Dievo žodį. Pats šventasis Paulius, skelbdamas pirmąjį krikščionių *Credo*, pripažįsta „perduodąs“ tai, ką yra „gavęs“ iš Tradicijos (1 Kor 15, 3–5).

II. ŽODŽIO VEIDAS: JĖZUS KRISTUS

4. Graikiškajame originale tėra trys pamatiniai žodžiai: *Lógos sarx eghéneto*, „Žodis tapo kūnu“. Tai ne tik poetinio ir teologinio šedevro, koks yra Jono evangelijos prologas, aukščiausiasis taškas (1, 14), bet ir pati krikščioniškojo tikėjimo šerdis. Amžinasis ir dieviškasis Žodis įžengia į erdvę bei laiką ir priima žmogiškąjį veidą bei tapatybę: taip atsiranda galimybė prie jo prisitarti ir tiesiogiai paklausti, ką ir padarė Jeruzalėje buvusių graikų grupė: „Norėtume pamatyti Jėzų!“ (*Jn* 12, 20–21). Žodžiai be veido nėra tobuli, nes tada susitikimas nėra pilnatviškas, kaip savo dramatiškų ieškojimų pabaigoje pareiškė Jobas: „Buvau girdėjęs gandus apie tave, bet dabar mano akys regi tave“ (42, 5).

Kristus yra Žodis, kuris buvo pas Dievą ir buvo Dievas, „neregimojo Dievo atvaizdas, visos kūrinijos pirmgimis“ (*Kol* 1, 15), bet sykiu jis yra ir Jėzus iš Nazareto, vaikščiojęs Romos imperijos atkampios provincijos keliais, kalbėjęs vietine kalba, turėjęs žydų tautos bei jos kultūros bruožų. Tad realus Jėzus Kristus yra sužeidžiamas ir marus kūnas, istorija ir žmogiška prigimtis, bet kartu ir šlovė, dieviškumas, slėpinys – tas, kuris mums apreiškė Dievą, kurio niekas niekada nėra matęs (plg. *Jn* 1, 18). Dievo Sūnus išlieka toks net ir būdamas kape gulintis negyvas kūnas, ir prisikėlimas tai gyvai bei veiksmingai liudija.

5. Krikščioniškoji tradicija kūnu tapusį Dievo Žodį dažnai sugretindavo su knyga tapusiu Žodžiu. Tai aikštėn išskyla jau *Credo*, išpažįstant, kad Dievo Sūnus „Šventosios Dvasios veikimu priėmė kūną iš Mergelės Marijos“, taip pat išpažįstant tikėjimą į Šventąją Dvasią, „kalbėjusią per pranašus“. Vatikano II Susirinkimas toliau tęsia šią seną tradiciją, anot kurios, pasak šv. Ambraziejaus: „Sūnaus kūnas yra mums perteiktas Raštas“ (*In Lucam* VI, 33), ir aiškiai pareiškia: „Juk Dievo žodžiai, išreikšti žmonių lūpomis, pasidarė panašūs į žmonių kalbą, kaip kitados Tėvo Žodis, priėmęs trapų žmogaus kūną, tapo panašus į žmones“ (*DV* 13).

Biblija išties yra ir „kūnas“, „raidė“, ji reiškiasi konkrečiomis kalbomis, literatūrinėmis bei istorinėmis formomis, su antikinė kultūra susijusiomis sąvokomis, išlaiko dažnai tragiškų įvykių atminimą, jos puslapiuose neretai gausu kraujo ir smurto, joje skamba žmogaus juokas ir teka ašaros, į viršų kyla nelaimingojo malda ir išsimylėjęlio džiugesys. Dėl šio „kūninio“ matmens Biblijai būtina istorinė ir literatūrinė analizė, įgyvendinama įvairiais Biblijos egzegezės siūlomais metodais ir prieties būdais. Kiekvienam Šventojo Rašto skaitytojui, net paprasčiausiam, privalu tinka-

mai pažinti šventąjį tekstą ir suvokti, kad Dievo žodis įvilktas į konkrečius žodžius, kuriais save išreiškia ir pritaiko, idant žmonių būtų girdimas ir suprantamas. Tai būtina pareiga: ją atmetus, galima nuslysti į fundamentalizmą, kuriuo praktiškai paneigiamas Dievo žodžio įsikūnijimas istorijoje, nepripažįstama, jog tas žodis Biblijoje išreiškiamas šifruotina, studijuotina bei suprastina žmogiškąja kalba, ir ignoruojama, kad dieviškasis įkvėpimas nepanaikina istorinės tapatybės ir žmogiškųjų autorių asmenybės. Tačiau Biblija yra ir amžinasis Dievo žodis ir todėl reikalauja kitokio supratimo, kurį teikia Šventoji Dvasia, atskleidžianti žmogiškuosiuose žodžiuose glūdintį transcendentinį Dievo žodžio matmenį.

6. Tad norint vientisai ir pilnatviškai suprasti Šventąjį Raštą, būtini „gyvoji visos Bažnyčios tradicija“ (plg. *DV* 12) ir tikėjimas. Apsiribojant vien „raidėmis“, Biblija telieka iškilingas praeities dokumentas, taurus etinis ir kultūrinis liudijimas. Kita vertus, atmetant įsikūnijimą, galima įpulti į dviprasmišką fundamentalizmą arba miglotą spiritualizmą ar psychologizmą. Tad trokštant, kad Jėzaus Kristaus Šventojo Rašto dieviškąji ir žmogiškoji vienybė nebūtų sugriauta, egzegetinis pažinimas turi būti neatskiriamai susijęs su dvasine ir teologine tradicija.

Tokia atgauta darna leis Kristaus veidui vėl sušvisti visu spindesiu ir padės mums atrasti kitą vienybę, gilią vidinę Šventojo Rašto vienybę, jo esmę, tai, kad septyniasdešimt trys knygos sujungtos į vieną „kanoną“, vieną vienintelį Dievo ir žmogaus dialogą, vieną vienintelį išganymo planą. „Daugel kartų ir įvairiais būdais praeityje Dievas yra kalbėjęs mūsų protėviams per pranašus, o dabar dienų pabaigoje jis prabilo į mus per savo Sūnų“ (*Žyd* 1, 1–2). Kristus šitaip retrospektyviai apšviečia visą išganymo istorijos kelią bei atskleidžia jos nuoseklumą, reikšmę ir kryptį.

Jis yra antspaudas, laike besiplėtojančio ir Biblijoje liudijamo dialogo tarp Dievo ir jo kūriniių „Alfa ir Omega“ (*Apr* 1, 8). Šio galutinio užantspaudavimo šviesoje visą savo prasmę įgyja Mozės ir pranašų žodžiai, kaip pats Jėzus tai nurodė pavasario popietę, pakeliui iš Jeruzalės į Emausą kalbėdamasis su Kleopu bei jo draugu ir jiems aiškindamas, „kas visuose Raštuose apie jį pasakyta“ (*Lk* 24, 27).

Būtent dėl to, kad Apreiškimo šerdis yra veidą turintis Dievo Žodis, galutinis Biblijos pažinimo tikslas yra „ne etinis siekis ar kokia nors didi idėja, bet susitikimas su tam tikru įvykiu, su Asmeniu, atveriančiu gyvenimui naują horizontą ir sykiu duodančiu tvirtą kryptį“ (*Deus caritas est*, 1).

III. ŽODŽIO NAMAI: BAŽNYČIA

Kaip Senajame Testamente dieviškoji išmintis vyrų ir moterų mieste pasistatė septyniais šulais paremtus namus (plg. *Pat* 9, 1), lygiai taip ir Naujajame Testamente Dievo žodis turi savo namus – Bažnyčią, kurios pavyzdys yra pirmą kartą Jeruzalės bendruomenė, Petru ir apaštalais besiremiančią (plg. *LG* 13) ir šiandien per apie Petro įpėdinį susibūrusius vyskopus savo užduotį sergėti, skelbti ir aiškinti Dievo žodį toliau tęsiančią Bažnyčią. *Apaštalų darbuose* (2, 42) Lukas nusako jos architektūrą, kurios pagrindą sudaro keturi idealūs stulpai: „Jie ištvėringai laikėsi apaštalų mokslo ir bendravimo, duonos laužymo ir maldų.“

7. Pirmiausia minima apaštalų *didaché*, t. y. Dievo žodžio skelbimas. Apaštalas Paulius mums iš tiesų primena, kad „tikėjimas iš klausymo, o klausymas – kai skelbiamas Kristaus žodis“ (*Rom* 10, 17). Iš Bažnyčios pasigirsta balsas šauklio, pateikiančio *kérygma*, pirmutinę ir pamatinę žinią, paties Jėzaus paskelbtą savo viešojo veikimo pradžioje: „Atėjo įvykdymo metas, Dievo karalystė čia pat! Atsiverskite ir tikėkite Evangelija!“ (*Mk* 1, 15). Apaštalai skelbia Dievo karalystės aušrą bei lemiamą Dievo įsikūsimą į žmogiškąją istoriją, skelbdami Kristaus mirtį ir prisikėlimą: „Ir nėra niekame kitame išgelbėjimo, nes neduota žmonėms po dangumi kito vardo, kuriuo galėtume būti išgelbėti“ (*Apd* 4, 12). Krikščionys liudija šią savo viltį „švelniai ir atsargiai, turėdami gryną sąžinę“, nebėgdami nuo atmetimų ir persekiojimų audros, net jei ir būna kartais jos užklumpami, nes žino, kad „verčiau kentėti už gerus darbus negu už piktus“ (plg. *1 Pt* 3, 16–17).

Bažnyčioje po to suskamba katechezė: ji skirta Šventojo Rašto šviesoje pagilinti krikščionyje Kristaus slėpinį, idant jo „būtų paženklintas visas žmogus“ (plg. Jonas Paulius II. *Catechesi tradendae*, 20). Tačiau skelbimo viršūnė yra pamokslas, daugeliui krikščionių ir šiandien tebesantis svarbiausias susitikimo su Dievo žodžiu momentas. Sakydamas pamokslą, kunigas turi būti ir pranašas. Juk jis privalo ne tik autoritetingai ir supranta mai, įtaigia ir turininga kalba skelbti „nuostabius Dievo darbus, atliktus vykstant išganymui“ (*SC* 35), pirma aiškiai ir gyvai perskaičius liturgijos siūlomus biblinius tekstus, bet taip pat aktualizuoti juos, turėdamas prieš akis klausytojų išgyvenamus laikus bei momentus, ir žadinti jų širdyse atsivertimo ir gyvenimiškojo išipareigojimo poreikį: „Ką mums daryti?“ (*Apd* 2, 37).

Skelbimas, katechezė ir homilija suponuoja skaitymą ir supratimą, išskleidimą ir aiškinimą, širdies ir proto įtraukimą. Per pamokslą vyksta dvejetainis judėjimas. Pirmiausia grįžtama prie šventųjų tekstų, išganymo

istoriją gimdančių įvykių, posakių šaknų, norint suprasti jų reikšmę ir žinią. Po to vėl grįžtama į dabartį, į šiandienę aplinką to, kuris klausio ir skaito, – visada Kristaus, kaip šviečiantis gija vienijančio abu Raštus, šviesoje. Tai tas pats, ką pats Jėzus, kaip minėta, yra padaręs kelyje iš Jeruzalės į Emausą lydintis dviejų mokinių. Taip pat elgsis ir kelyje iš Jeruzalės į Gaza diakonas Pilypas, su etiopų valdininku pradėdamas simbolinį dialogą: „Ar ir supranti, ką skaitas? <...> Kaip galiu suprasti, jei man niekas nepaaiškina?“ (*Apd* 8, 30–31). O tikslas bus tobulas susitikimas su Kristumi sakramente. Taip aiškiai iškyla Bažnyčią, Dievo žodžio namus, remiantis antrasis stulpas.

8. Tai duonos laužymas. Emauso scena (plg. *Lk* 24, 13–35) vėl pavyzdinė, parodanti, kas kasdien vyksta mūsų Bažnyčiose: po Jėzaus pamokslų apie Mozę ir pranašus prie stalo laužoma eucharistinė duona. Tai Dievo artimo dialogo su savo tauta akimirksnis, Kristaus krauju užantspauduotos Naujosios Sandoros (*Lk* 22, 20) aktas, paaukodu kūnu save kaip maistą siūlančio Dievo Žodžio iškiliausias darbas ir Bažnyčios gyvenimo bei misijos versmė ir viršūnė. Evangelijų pasakojimas apie Paskutinę vakarienę, Kristaus aukos atminimas, skelbiant tai per Eucharistijos šventimą šaukiantis Šventosios Dvasios, virsta įvykiu ir sakramentu. Todėl Vatikano II Susirinkimas labai primygtinai pabrėžia: „Bažnyčia visuomet gerbė dieviškuosius Raštus taip, kaip ir patį Viešpaties kūną, nesiliaudama, ypač šventojose liturgijoje, imti ir teikti tikintiesiems gyvenimo duoną tiek nuo Dievo žodžio, tiek nuo Kristaus kūno stalo“ (*DV* 21). Todėl krikščioniškojo gyvenimo šerdis turėtų būti „Žodžio liturgija ir Eucharistijos liturgija“, kurios „taip glaudžiai susijusios, kad sudaro vieną dievogarbos veiksmą“ (*SC* 56).

9. Trečias dvasinio Bažnyčios, Dievo žodžio namų, statinio stulpas yra maldos, suaustos, pasak šventojo Pauliaus, iš „psalmių, himnų ir dvasinių giesmių“ (plg. *Kol* 3, 16). Ypatinga vieta neabejotinai tenka Valandų liturgijai, tobulai Bažnyčios maldai, krikščioniškųjų metų dienoms bei laikams suteikiančiai ritmą ir ypač savo psalmėmis siūlančiai tikintiesiems kasdienį dvasinį maistą. Greta bendruomeninio Dievo žodžio šventimo Tradicija įvedė *lectio divina* praktiką, maldingą skaitymą Šventojose Dvasioje, gebantį tikinčiajam atverti Dievo žodžio lobius ir padėti sutikti Kristų, gyvąjį Dievo Žodį.

Lectio divina pradedama teksto skaitymu (*lectio*), keliant klausimą, ar autentiškai pažįstamas jo tikrasis turinys: ką Biblijos tekstas, kaip toks, sako? Toliau eina meditacija (*meditatio*) klausiant: ką Biblijos tekstas sako mums? Tada pereinama prie maldos (*oratio*), suponuojančios dar vieną klausimą: ką Viešpačiui, atsiliepdami

į jo žodį, turėtume atsakyti? Ji užbaigiama kontempliacija (*contemplatio*), kurios metu, priimdami tai kaip Dievo dovaną, apžvelgiame tikrovę jo žvilgsniu ir savęs klausiamo: kokio atsivertimo protu, širdimi ir gyvenimu mūsų prašo Viešpatys?

Maldingas Dievo žodžio skaitytojas dvasioje prieš akis turi Mariją, Viešpaties Motiną, kuri „dėmėjosi visus šiuos dalykus ir svarstė juos savo širdyje“ (*Lk 2, 19*; plg. *2, 51*), t. y. – kaip sakoma graikiškajame originale – atrado patį branduolį, didžiajame Dievo plane sujungiantį, atrodytų, atsietus įvykius, darbus ir dalykus. Bibliją skaitančiam tikinčiajam prieš akis galėtų būti ir Mortos sesuo Marija, kuri klausosi Viešpaties žodžių atsėdusi prie jo kojų, neleidama išoriniams rūpesčiams visiškai pagauti sielos ir pripildyti „geriausiajai daliai“ skirtos erdvės, kuri iš mūsų neturi būti atima (plg. *Lk 10, 38–42*).

10. Galiausiai pasiekiamo paskutinį Bažnyčią, Dievo žodžio namus, remiantį stulpą – *koinonía*, brolišką bendravimą, kitaip tariant, agapę, krikščioniškąją meilę. Juk yra taip, kaip mums sako Jėzus: norint tapti jo broliu ar seserimi, reikia būti tarp tų, „kurie klausosi Dievo žodžio ir jį vykdo“ (*Lk 8, 21*). Autentiškai klausytis reiškia paklusti ir veikti, leisti gyvenime viešpatauti teisingumui ir meilei, savo gyvenime ir visuomenėje liudyti atsiliepiant į pranašų raginimą nuolatos jungti Dievo žodį ir gyvenimą, tikėjimą ir teisingumą, kultą ir socialinį išpareigojimą. Tą patį daugkart kartojo ir Jėzus, pradėdamas garsiuoju Kalno pamokslo išpėjimu: „Ne kiekvienas, kuris man šaukia: *Viešpatie, Viešpatie!*, įeis į Dangaus karalystę, bet tik tas, kuris vykdo mano dangiškojo Tėvo valią“ (*Mt 7, 21*). Šiame pasakyme, regis, suskamba Izaijo perteiktas Dievo žodis: „Ši tauta tik liežuviu tarsiartina prie manęs, vien tik lūpomis tegarbina mane, – jos širdis yra nutolusi nuo manęs“ (*29, 13*). Šie išpėjimai skirti ir Bažnyčioms, ištikimais nesiklausančioms Dievo žodžio.

Kaip pastebi šventasis Grigalius Didysis, šventąjį Benediktą ir kitus didžiuosius Dievo vyrus laikęs bendrystės su Dievu ir broliais liudytojais, t. y. gyvuoju Dievo žodžiu, šitai turėtų rodyti jau tikinčiųjų veidas ir rankos. Teisusis ir ištikimasis ne tik „aiškina“ Raštą, bet pirmiausia „plėtoja“ jį kaip gyvą ir praktikuojamą tikrovę. Todėl: *viva lectio, vita bonorum*, teisingo gyvenimas yra gyvas Dievo žodžio skaitymas. Jau šventasis Jonas Auksaburnis atkreipia dėmesį, kad apaštalai nuo Galilėjos kalno, kur susitiko su Prisikėlusiuoju, priešingai nei Mozė, nusileidžia be prirašytų akmens plokščių: nuo šio momento gyva Evangelija turėjo tapti jų pačių gyvenimas.

Dievo žodžio namuose taip pat sutinkame kitų Bažnyčių ir Bažnytinių bendruomenių brolių ir seserų, kurie,

nepaisant vis dar egzistuojančių susiskaldymų, bendrai su mumis garbina ir myli Dievo žodį, pirminės ir tikros mūsų vienybės, nors ir netobulos, pradą ir šaltinį. Toks saitas stiprintinas bendrais Biblijos vertimais, šventojo teksto platinimu, ekumenine bibrline malda, egzegetiniu dialogu, įvairių Šventojo Rašto aiškinimų studijomis bei aptarimu, įvairiose dvasinėse tradicijose išlikusių vertybių mainais, Dievo žodžio bendru skelbimu bei liudijimu sekuliarizuotame pasaulyje.

IV. ŽODŽIO KELIAI: MISIJA

„Nes iš Ziono ateis mokymas ir Viešpaties žodis iš Jeruzalės“ (*Iz 2, 3*). Įsamenintas Dievo žodis „išžengia“ iš savo namų, šventyklos, ir leidžiasi pasaulio keliais pasitikti didžiosios piligrimystės, į kurią išsirengę žemės tautos, ieškomos tiesos, teisingumo ir taikos. Juk ir šiuolaikiniame sekuliarizuotame mieste – kur, regis, vyrauja netikėjimas ir abejingumas, blogis nugali gėrį, susidaro išpūdis, jog Babilonas pasiekė pergalę prieš Jeruzalę, – gyvas slaptas ilgesys, vilties daigas, laukimo drebulys. Kaip parašyta Amoso knygoje: „Tikrai ateina dienos, <...> kai nusiūsiu badą į kraštą. Ne duonos badą ar vandens troškimą, bet Dievo žodžių badą“ (*8, 11*). Štai į tokį badą atsakytina Bažnyčios evangelizacine misija.

Delsiančius apaštalus Prisikėlusysis irgi ragina palikti saugias savo horizonto ribas: „Tad eikite ir padarykite mano mokiniais visų tautų žmones, <...> mokydami laikytis visko, ką tik esu jums įsakęs“ (*Mt 28, 19–20*). Visa Biblija kupina raginimų „netylėti“, „galingai kviešti“, „skelbti žodį tinkamu ir netinkamu laiku“, būti abejingumo tylą sudraskančiais sergėtojais. Prieš mus atsiveriantys keliai nėra vien tie, kuriais ėjo šventasis Paulius ar pirmieji Evangelijos skelbėjai, o po jų – misionieriai, pasiekę tautas tolimose šalyse.

11. Šiandien komunikacijos tinklas apima visą pasaulį, ir naują reikšmę įgyja Kristaus raginimas: „Ką jums kalbu tamsoje, sakykite vidur dienos, ir ką šnibždu į ausį, garsiai skelbkite nuo stogų“ (*Mt 10, 27*). Be abejo, šventasis žodis pirmiausia turi tapti skaidrus ir išvertas į daugybę mūsų planetos kalbų būti platinamas spausdinto teksto pavidalu. Tačiau Dievo žodžio balsas turi skambėti ir per radiją, interneto informaciniais kanalais, būti virtualiai platinamas *online*, per CD, DVD, *ipod* ir kitas priemones. Jis privalo būti regimas televizijos ir kino ekranuose, spaudoje, kultūriniuose ir visuomeniniuose įvykiuose.

Ši naujoji komunikacija, palyginti su tradicine, įgijo savią raiškos gramatiką, todėl šiam darbui reikia būti pasirėngusiems ne tik techniškai, bet ir kultūriškai. Šiandieniam amžiuje, kuriame vyrauja vaizdas, perteikiamas

pirmiausia per komunikavimo priemonių hegemoną – televiziją, vis dar reikšminga ir patraukli išlieka Kristaus mėgta komunikacijos forma. Jis pasitelkdavo simbolius, pasakojimą, pavyzdžius, kasdienę patirtį, palyginimus: „Ir jis daug jiems kalbėjo palyginimais. <...> ir be palyginimų jis jiems nekalbėjo“ (Mt 13, 3.24). Skelbdamas Dievo karalystę, Jėzus visada atsižvelgdavo į savo klausytojus, niekada nekalbėdavo miglota, abstrakčia ir dangiška kalba, bet, trokšdamas atvesti nuo kasdienybės prie Dangaus karalystės apreiškimo, patraukdavo juos pradėdamas nuo jiems gerai pažįstamų žemiškų dalykų. Šiame kontekste ypatingą reikšmę įgyja Jono perteiktas epizodas: „Buvo tokių, kurie norėjo jį suimti, bet nė vienas nepakėlė prieš jį rankos. Taigi sargyba sugrižo tuščiomis pas aukštuosius kunigus bei fariziejus, o tie klausė: *Kodėl neatvedėte? Sargybiniai atsiliepė: Niekados žmogus nėra taip kalbėjęs!*“ (7, 44–46).

12. Kristus vaikšto mūsų pasaulio keliais ir sustoja prie mūsų namų durų: „Štai aš stoviu prie durų ir beldžiu: jei kas išgirs mano balsą ir atvers duris, aš pas jį užeisiu ir vakarieniausiu su juo, o jis su manimi“ (Apr 3, 20). Šeima, gyvenanti už šių namų mūro su savo džiaugsmiais ir dramomis, yra svarbi erdvė, į kurią turėtų įžengti Dievo žodis. Biblija kupina trumpų ir ilgų šeimos istorijų, o psalmininkas labai gyvai tapo giedrą prie stalo sėdinčio, žmonos „lyg vaisingo vynmedžio“ ir vaikų „lyg vynmedžio atžalų“ (Ps 128) supamo tėvo paveikslą. Pirmieji krikščionys liturgiją švęsdavo kasdienėje savo namų aplinkoje; panašiai šeimai Paschos šventimą buvo patikėjęs Izraelis (plg. Iš 12, 21–27). Dievo žodis perteikiamas šiuo kartų lygmeniu, tėvams esant „pirmiems tikėjimo skelbėjams“ (plg. LG 11). Psalmininkas mums vėlgi primena: „...dalykus, kuriuos girdėjome ir žinojome, apie kuriuos mums tėvai pasakojo. Neslėpsime jų nuo savo vaikų, bet būsimai kartai pasakosime apie Viešpaties galybę ir jo darbus šlovingus. <...> jų vaikai, kurie dar gims, – kad ir šie iš eilės pasakotų jį savo vaikams“ (Ps 78, 3–4.6).

Todėl kiekvienuose namuose turėtų būti ypatingoje vietoje laikoma, skaitoma ir meldžiantis naudojama Biblija. Šeima turėtų pasiūlyti ugdymo per maldą, katechezę ir didaktiką formų ir modelių, kad „vaikiniai ir merginos, ir seni žmonės, ir maži vaikai“ (Ps 148, 12) galėtų išgirsti, suprasti, aukštinti Dievo žodį bei juo gyventi. Atitinkamos ir savitos pedagogikos adresatai pirmiausia turėtų būti jaunosios kartos, vaikai ir jaunuoliai: tokia pedagogika turėtų leisti jiems pajusti Kristaus asmenybės žavesį. Jų protas ir širdis atvertini per susitikimus su suaugusiais ir jų autentišką liudijimą, teigiamą draugų įtaką ir didžiąją Bažnyčios bendruomenę.

13. Palyginime apie sėją Jėzus mums primena, kad dirva gali būti sausa, uolinga, apaugusi erškėčiais (plg. Mt 13, 3–7). Kas leidžiasi pasaulio keliais, aptinka slėnių, kur įsitaisę kančia ir skurdas, pažeminimas ir priespauda, išstūmimas į paribį ir vargas, fizinės bei psichinės ligos, vienatvė. Kelių danga karo ir smurto neretai sutepta krauju, valdžios rūmuose artimai susipynę korupcija ir neteisingumas. Girdėti persekiojamųjų, ištiki- mai klausančių savo sąžinės ar besilaikančių tikėjimo, šauksmas. Daug žmonių užklupti egzistencinių krizių, neturi širdyje nieko, kas jų gyvenimui suteiktų prasmę ir vertę. Tokie žmonės slankioja „kaip šešėliai“, „niūrūs“ (Ps 39, 7). Daug kas taip pat jaučia slegiamą Dievo tylą, jo tariamą nebuvimą ir abejingumą: „Nejau amžinai mane užmirši? Kaip dar ilgai slėpsi nuo manęs savo veidą?“ (Ps 13, 2). Galiausiai prieš akis išskyla mirties slėpinys. Toks galingas, kančios kupinas dūsavimas, iš žemės kylantis į dangų, nepertraukiamai vaizduojamas Biblijoje, siūlančioje istorinį ir įkūnytą tikėjimą. Pakanka prisiminti smurto ir priespaudos paženklintus puslapius, smarkius ir nepaliaujamus Jobo šauksmus, primygtinius prašymus psalmėse, Koheleto išgyvenamą jaudulį keliančią vidinę krizę, pranašų galingus socialinės neteisybės pasmerkimus. Be jokio gailesčio taip pat smerkiama giliai išsisknijusi nuodėmė, kurios visa griaunamoji jėga nuo žmonijos pradžios vaizduojama pamatinėje Pradžios knygoje (3 sk.). *Mysterium iniquitatis*, „blogio slėpinys“, tikrai veikia istorijoje, tačiau jis demaskuojamas Dievo žodžio, garantuojančio, kad blogis gėrio nugalėtas Kristuje.

Tačiau Rašte pirmiausia vyrauja Kristaus asmuo; savo viešąją tarnybą jis pradeda vilties žinia žemės mažiausiesiems: „Viešpaties Dvasia ant manęs, nes jis patėpė mane, kad neščiau gerąją naujieną vargdieniams. Pasiuntė skelbti belaisviams išvadavimo, akliams – regėjimo; siuntė vaduoti prislėgtųjų ir skelbti Viešpaties malonės metų“ (Lk 4, 18–19). Savo rankas jis vis deda ant pasiligojusio ar užteršto kūno, savo žodžiais skelbia teisingumą, įkvepia nelaimingiesiems drąsos, nusidėjėliams atleidžia. Pagaliau jis pats nusileidžia į žemiausią lygmenį, atsisako savo šlovės, „priimdamas tarno išvaizdą ir tapdamas panašus į žmones“, nusizemina, „tapdamas klusnus iki mirties, iki kryžiaus mirties“ (Fil 2, 7–8). Dėl to jis pajaučia mirties baimę („Tėve, tau viskas įmanoma. Atitolink nuo manęs šitą taure!“), vienatvę, būdamas apleistas ir draugų išduotas, nukryžiuotas panyra į žiauriausio fizinio skausmo tamsą ir net Tėvo tylos tamsybę („Mano Dieve, mano Dieve, kodėl mane apleidai?!“) ir nusileidžia į giliausią kiekvieno žmogaus bedugnę – mirtį („Jėzus, garsiai sušukęs, atidavė dvasią“). Jam tikrai galima pritaikyti Izaijo žodžius apie Dievo tarną: „skausmų vyras, apsi-praęs su negalia“ (53, 3).

Ir vis dėlto net ir šiuo kraštutiniu momentu jis nepaliauja būti Dievo Sūnus: savuoju meilės kupinu solidarumu ir pasiaukojimu jis į žmonijos ribas bei jos blogį įterpia dievystės sėklas, t. y. išlaisvinimo ir išganymo pradą. Dovanodamasis mums, jis pripildo jo prisiimaną bei išgyvenamą skausmą ir mirtį atpirkimo ir atveria mums prisikėlimo aušrą. Tad krikščioniui tenka užduotis skelbti šį dieviškąjį vilties žodį dovanojant save vargšams bei kenčiantiesiems, liudijant savo tikėjimą tiesos ir gyvenimo, šventumo ir malonės, meilės ir taikos karalyste, skelbti meilės kupinu artumu, ne teisiančiu ir smerkiančiu, bet palaikančiu, apšviečiančiu, paguodžiančiu ir atleidžiančiu, besiremiančiu Jėzaus žodžiais: „Ateikite pas mane visi, kurie vargstate ir esate prislėgti: aš jus atgaivinsiu!“ (Mt 11, 28).

14. Pasaulio keliuose Dievo žodis leidžia mums, krikščionims, intensyviai susitikti su žydų tauta, su kuria mus artimai sieja bendras Senojo Testamento raštų pažinimas bei meilė jiems, o ir Kristus „kūno atžvilgiu“ kilęs iš Izraelio tautos (Rom 9, 5). Visi judaizmo šventieji raštai apšviečia Dievo ir žmogaus slėpinį, atskleidžia mąstymo ir moralės lobius, nužymi išganymo istorijos kelią iki jos tobulo įgyvendinimo ir įtaigiai rodo Dievo žodžio įsikūnijimą permainingame žmogaus gyvenime. Jie leidžia mums pilnatviškai pažinti Kristų, pareiškusi, jog jis atėjęs ne panaikinti Įstatymo ir Pranašų, bet įvykdyti (plg. Mt 5, 17); jie yra kelias į dialogą su išrinktąja tauta, gavusia iš Dievo „įvaikystę, garbę, sandoras, įstatymų leidybą, Dievo garbinimą ir pažadus“ (Rom 9, 4). Be to, jie mums leidžia savąjį Šventojo Rašto aiškinimą praturtinti vaisingais žydų egzegetinės tradicijos ištekliais.

„Tebūna palaiminta tauta manoji – Egiptas ir manųjų rankų darbas – Asirija, ir manasis paveldas – Izraelis“ (Iz 19, 25). Tad Viešpats savo palaiminimo apsiaustą išskleidžia virš visų žemės tautų trokšdamas, kad visi žmonės „pasiektų tiesos pažinimą“ (1 Tim 2, 4). Ir mes, krikščionys, pasaulio keliuose esame kviečiami, neįpuldami į sinkretizmą, iškreipiantį ar pažeminantį dvasinę tapatybę, užmegzti pagarbos kupiną dialogą su kitų religijų vyrais ir moterimis, ištikimai klausančiais ir besilaikančiais savo šventųjų knygų nurodymų, pirmiausia priklausančiais islamui, kuris į savo tradiciją iš Biblijos perėmė nesuskaičiuojamą daugybę asmenų, simbolių bei temų ir liudija mums nuoširdų tikėjimą į vienatinį, atjaučiantį ir gailėstiną Dievą, visos būties Kūrėją ir žmonijos Teisėją.

Krikščionis, be to, atranda bendrybių su didžiosiomis religinėmis Rytų tradicijomis, savo raštuose mokančiomis mus pagarbos gyvybei, kontempliacijos, tylos, paprastumo, asketizmo, tokiomis kaip budizmas. Induiz-

me aukštinama šventybės pajauta, auka, piligrimystė, pasninkavimas ir šventieji ženklai. Konfucianizme mokoma išminties ir šeimos bei visuomenės vertybių. Nuoširdų dėmesį taip pat turėtume rodyti tradicinėms religijoms ir jų dvasinėms vertybėms, reiškiamoms sakytinėmis apeigomis bei kultūromis, bei plėtoti su jomis pagarbų dialogą. Bendradarbiauti siekdami teisingesnio ir taikesnio pasaulio bei plėtodami dialogą nuoširdžiai liudyti Dievo žodį, galintį atverti naujus ir platesnius tiesos ir meilės horizontus, turime ir su tais, kurie netiki Dievo, tačiau trokšta „daryti, kas teisinga, mylėti ištikima meile ir nuolankiai eiti su savo Dievu“ (Mch 6, 8).

15. Savo laiške menininkams (1999) Jonas Paulius II priminė, kad „Šventasis Raštas tapo savotišku *neapbrėpiamu žodynu* (P. Claudel) ir *ikonografiniu atlasu* (M. Chagall), gaivinusiu krikščioniškąją kultūrą ir meną“ (5). Goethe'ė buvo įsitikinęs, kad Evangelija yra „Europos gimtoji kalba“. Biblija yra, kaip kartais mėgstama sakyti, visuotinės kultūros „didysis kodeksas“: menininkai dvasiškai pamirkydavo savo teptukus spalvingoje Biblijos puslapiuose randamų istorijų, simbolių, asmenų abėcėlėje; remdamiesi Šventuoju Raštu, pirmiausia psalmėmis, savo harmonijas kūrė muzikai; rašytojai šimtmečiais pasitelkdavo senuosius pasakojimus, tapusius egzistenciniais palyginimais; poetai keldavo Dievo slėpinio, blogio, meilės, mirties ir gyvenimo klausimus, užsikrėsdami poetiniu Biblijos puslapius gaivinančiu įkarščiu; mąstytojai, mokslininkai ir pati visuomenė dažnai pasirinkdavo Biblijai būdingas dvasines ir etines sampratas (tereikia, pavyzdžiui, prisiminti Dešimt įsakymų) kaip atramos taškus ar ir kaip kritikuotinas pozicijas. Net ir tada, kai Šventojo Rašto koks nors asmuo ar kokia nors idėja būdavo vaizduojami iškreiptai, žinota, jog Biblija mūsų civilizacijai nepamainoma ir esmingai reikšminga.

Kaip tik dėl to Biblija – mokanti mus ir *via pulchritudinis*, t. y. grožio kelio, kuriuo žengdami galėtume Dievą pažinti ir jį pasiekti („Giedokite Dievui šlovės himną!“ – esame kviečiami Ps 47, 8) – būtina ne tik tikintiesiems, bet ir visiems norintiems iš naujo atrasti tikrąją įvairių kultūrinių raiškos formų reikšmę ir pirmiausia mūsų pačių istorinę, pilietinę, žmogiškąją ir dvasinę tapatybę. Joje šaknijasi mūsų didybė ir jos dėka galime su savo tauriu paveldu be nevisavertiškumo jausmo prisistatyti kitoms civilizacijoms ir kultūroms. Todėl Bibliją visi turėtų pažinti ir studijuoti šiuo nepaprastu grožio ir žmogiškojo bei kultūrinio vaisingumo aspektu.

Vis dėlto Dievo žodis nėra, pasitelkiant įtaigų Pauliaus įvaizdį, prirakintas (plg. 2 Tim 2, 9) prie kultūros; priešingai, jis trokšta peržengti sienas, ir būtent apaštalas

buvo išskirtinis Biblijos žinios įkultūrinimo naujose kultūrinėse koordinatėse architektas. Bažnyčia ir šiaudien pašaukta vykdyti tą patį plėtodama subtilų, tačiau būtiną procesą, kuriam galingą impulsą davė popiežius Benediktas XVI. Ji turi rūpintis, kad Dievo žodis įsikverbtų į įvairias kultūras ir galėtų būti išreiškiamas jų kalbomis, supratimais, simboliiais ir religinėmis tradicijomis. Tačiau sykiu jis turi gebėti išlaikyti tikrąją savo turinio esmę, sergėdamasis iškraipymų pavojais. Tad Bažnyčia turi leisti aikštėn iškilti Dievo žodžio siūlomoms vertybėms, idant jos būtų apvalytos ir taptų vaisingos. Savo kelionės į Afriką metu 1980 m. Jonas Paulius II Kenijos vyskupams pasakė, kad „įkultūrinimas bus tikras Dievo žodžio įkūnijimo atspindys tada, kai kultūra, Evangelijos perkeista ir atgaivinta, savo pačios tradicijoje pagimdys originalių gyvenimo, šventimo ir krikščioniškojo mąstymo raiškos formų“.

BAIGIAMOJI PASTABA

„Tuomet balsas, kurį buvau girdėjęs iš dangaus, vėl ėmė kalbėti su manimi ir tarė: *Eik, paimk atvyniotą knygelę iš angelo <...>* Jis [angelas] man atsakė: *Imk, suvalgyk ją! Ji bus karti viduriuose, bet burnoje ji bus saldi kaip medus.* Aš paėmiau knygelę iš angelo rankos ir ją suvalgiau. Ji buvo mano burnoje saldi tarytum medus, bet kai prarijau, mano viduriuose ji apkarto“ (Apr 10, 8–11).

Broliai ir seserys visame pasaulyje, atsiliepkime ir mes į šį kvietimą! Prisiartinkime prie Dievo žodžio stalo, kad maitintumės ir gyventume „ne viena duona, bet ir kiekvienu žodžiu, kuris išeina iš Dievo lūpų“ (Ist 8, 3; Mt 4, 4)! Šventasis Raštas, pasak vienos didžiųjų krikščioniš-

kosios kultūros asmenybių, „kiekvienai padėčiai“ įkvepia „ramybės ir baimės“ (B. Pascal. Mintys, 532).

Dievo žodis yra saldesnis „už medų, už gryniausią korio medų“ (Ps 19, 11), jis „žibintas mano kojoms ir šviesa mano takui“ (Ps 119, 105), bet kartu ir „kaip ugnis“, „kaip trupinantis uolą kūjis“ (Jer 23, 29). Jis kaip lietus, laistantis žemę, darantis ją vaisingą ir leidžiantis želti joje augalams bei suželdinantis ir sausas mūsų dvasines dykumas (plg. Iz 55, 10–11). Jis taip pat yra „gyvas, veiksmingas, aštresnis už bet kokį dviašmenį kalaviją. Jis prasiskverbia iki sielos ir dvasios atšakos, iki sąnarių ir kaulų smegenų ir teisia širdies sumanymus bei mintis“ (Žyd 4, 12).

Mūsų kupinas meilės žvilgsnis taip pat krypsta į mokslininkus, katechetus ir visus kitus Dievo žodžio tarnus, kuriems už jų brangią ir svarbią tarnybą norime giliai ir nuoširdžiai padėkoti. Mūsų mintys taip pat krypsta į persekiojamus ar dėl Dievo žodžio ir dėl to, kad liudijo Viešpatį Jėzų, nužudytus mūsų brolius ir seseris (plg. Apr 6, 9): kiek daug liudytojų ir kankinių pasakoja mums apie Dievo žodžio galybę (plg. Rom 1, 16), savo tikėjimo, savo vilties ir meilės Dievui bei žmonėms ištaką.

Nutilkime ir pamaldžiai klausykime Dievo žodžio, ir pasiklausę išlaikykite tylą, kad jis toliau tarp mūsų būtų gyventų ir mums kalbėtų. Tesuskamba jis dienos pradžioje, kad Dievas tartų pirmą žodį, ir leiskime jam nuaidėti mumyse vakare, kad Dievas tartų paskutinį žodį.

Brangūs broliai ir seserys, „jus sveikina visi esantys su mumis. Pasveikinkite visus, kurie myli mus tikėjime. Malonė su jumis visais!“ (plg. Tit 3, 15).

Nauji leidiniai

Giuseppe Pulcinelli. Apaštalo Pauliaus pažinimo abėcėlė. – Vilnius: Katalikų pasaulio leidiniai, 2008. – 104 p., iliustr.

2008–2009 metai paskelbti šv. apaštalo Pauliaus metais. Kas iš tikrųjų buvo Paulius? Ką jis galvojo apie Jėzų Nazarietį ir Jo sekėjus? Koks buvo jo vaidmuo gimstančioje Bažnyčioje? Ar gali jo gyvenimo istorija, kurią pirmiausia atspindi jo paties raštai, ką nors pasakyti ne tik mums, krikščionims, bet ir visiems XXI amžiaus vyrams bei moterims, ieškantiems tiesos? Šio veikalo tikslas – pamėginti atsakyti į šiuos klausimus: pateikti pagrindines žinias, būtiniausias koordinatas, įvedančias į Pauliaus, Tautų apaštalo, pasaulį. Šia prasme „Apaštalo Pauliaus pažinimo abėcėlė“ yra skirta ir tiems, kurie tik truputį yra girdėję apie jį, ir tiems, kurie galbūt dažnai girdi kalbant apie Paulių ir yra skaitę jo laišukų ištraukas, tačiau niekada nėra turėję rankose jo biografijos.

Giuseppe Pulcinelli (Džiuzepė Pulčinelis) po specializacijos Romos popiežiškajame Biblijos institute apgynė teologijos doktoratą Popiežiškajame Laterano universitete. Jis yra keletu straipsnių, pasirodžiusių žurnale *Lateranum*, ir knygos „Jėzaus mirtis kaip permaldavimas. Pauliaus samprata“ (2007) autorius. Dėsto biblinę teologiją Laterano universiteto Teologijos fakultete ir Religijos studijų institute *Ecclesia Mater*. Yra Romos vyskupijos kunigas, šiuo metu vienas iš atsakingųjų už ugdymą Popiežiškojoje didžiojoje Romos seminarijoje.

*Nuoširdžiai sveikiname Kauno arkivyskupą Sigitą Tamkevičių
septyniasdešimties metų jubiliejaus proga*

Suteikti garbės titulai

Telšių vyskupijos kurijos moderatoriui, Telšių Vysk. V. Borisevičiaus kunigų seminarijos dėstytojui prelatui **Juozapui Pranciškui Gedgaudui** suteiktas apaštališkojo protonotaro laipsnis.

Švėkšnos Šv. apaštalo Jokūbo parapijos klebonui, garbės kanauninkui **Petrui Vincentui Stukui** suteiktas garbės prelado titulas.

Jo Šventenybės kapelionų (monsinjorų) titulai suteikti šiems Telšių vyskupijos kunigams:

kun. prof. habil. teol. dr. **Arvydui Ramonui**, Telšių Vysk. V. Borisevičiaus kunigų seminarijos dėstytojui, Klaipėdos universiteto Katechetikos katedros vedėjui;

Kan. eduk. m. lic. **Rimantui Gudlinkiui**, Telšių vyskupo vikarui katechezės ir jaunimo reikalams, Telšių Vysk. V. Borisevičiaus kunigų seminarijos dėstytojui, Lietuvos katechetikos centro direktoriui, Telšių vyskupijos katechetikos centro direktoriui, Telšių vyskupijos jaunimo centro direktoriui;

Kan. teol. lic. **Petrui Šiurui**, Popiežiškosios lietuvių šv. Kazimiero kolegijos rektoriui.

Lapkričio 18 d. Telšių katedroje garbės titulų liudijimus įteikė Telšių vyskupas Jonas Boruta SJ.

-T-

Šv. Mišios už mirusiuosius

2008 m. Vėlinių dieną Romos lietuviai dalyvavo šv. Mišiose už savo bendruomenės mirusiuosius Šv. Lauryno, arba Verano, kapinių Šv. Kazimiero lietuvių kolegijos koplyčioje. Šv. Mišias koncelebravo kolegijos rektorius mons. Petras Šiurys, kolegijos dvasios tėvas prel. Stasys Žilys ir kiti Romoje gyvenantys kunigai.

Lietuvos Vyskupų Konferencijos plenarinis posėdis

Lapkričio 4–6 d. Birštone vyko Lietuvos Vyskupų Konferencijos plenarinis posėdis. Kartu su Lietuvos vyskupais posėdžiavo apaštališkasis nuncijus arkivyskupas Peteris Stephanas Zurbriggenas ir nunciatūros patarėjas mons. Jean-François Lantheaume'as. Nuncijus pasveikino susirinkusius vyskupus, padėjo už kvietimą dalyvauti posėdyje ir, linkėdamas sėkmingo bei konstruktyvaus darbo, pasidžiaugė gausiomis jubiliejinėmis sukaktimis, kurias šiemet šventė Lietuvos tikintieji.

Posėdžio metu vyko LVK vadovybės ir komisijų bei tarybų rinkimai. Prieš rinkimus LVK pirmininkas ir generalinis sekretorius bei komisijų ir tarybų pirmininkai apžvelgė trejų metų veiklą, apibendrino nuveiktus darbus.

Trejų metų kadencijai perrinkta LVK Nuolatinė Taryba: pirmininkas – Kauno arkivyskupas metropolitas Sigitas Tamkevičius; vicepirmininkas – Vilniaus arkivyskupas metropolitas kardinolas Audrys Juozas Bačkis; narys – Vilkaiviškio vyskupas Rimantas Norvila. Generalinio sekretoriaus pareigoms trejų metų kadencijai perrinktas mons. Gintaras Grušas. LVK komisijų pirmininkų bei narių sudėtis ir tarybų pirmininkai išliko tie patys.

Vysk. R. Norvila pasidalijo mintimis bei įspūdžiais iš neseniai Romoje vykusio Vyskupų sinodo „Dievo Žodis Bažnyčios gyvenime ir misijoje“. Jis papasakojo apie pasirengimą Sinodui, jo eigą, dalyvius; priminė, jog tokių sinodų dėka formuojamas Bažnyčios magisteriumas; referavo įvairias kalbas, mintis, nuskambėjusias Sinodo metu. Ypatingas dėmesys buvo skirtas Dievo žodžio skaitymui, ypač šeimose, maldos grupėse. Akcentuota Šv. Rašto ir Tradicijos svarba. Sinodo dalyviai pabrėžė homilijos kaip liturginio veiksmo svarbą. Būtina atkreipti dėmesį į seminarijų studijų programas – jose svarbią vietą turi užimti pasirengimas skelbti Dievo žodį, kad jis tikrai persmelktų žmogaus gyvenimą.

Posėdyje buvo paskirti LVK atstovai ir dvasininkai, užimantys nacionalinio masto pareigybes. Trejų metų kadencijai nacionaliniu delegatu universitetinei sielovadai paskirtas kun. V. Viktoravičius; Euroskautų kapelionu – kun. E. Darulis; Lietuvos Caritas direktoriumi – kun. R. Grigas.

Posėdyje svarstytos apaštalo Pauliaus jubiliejinių metų šventimo pastoracinės gairės. Ganytojai paragino ypatingą dėmesį sutelkti į Dievo žodžio skaitymą, juo praturtinti asmeninį maldos gyvenimą, rūpintis Naujojo Testamento platinimu.

Kalbėta apie Lietuvos vardo Tūkstantmečio sukaktį. Vyskupai aptarė įvairias galimybes švęsti šį jubiliejų bažnytinėse bendruomenėse ypatingą dėmesį skiriant šiandienės visuomenės evangelizacijai.

Posėdyje dalyvavęs LVK delegatas užsienio sielovadai prel. E. Putrimas supažindino vyskupus su užsienio sielovados aktualijomis, pristatė dvasininkų kandidatūras užsienio sielovadai ir aptarė ten dirbančių lietuvių kunigų rotacijos perspektyvas.

Vysk. J. Ivanauskas pristatė Lietuvos kelių direkcijos kvietimą bendradarbiauti rūpinantis saugiu eismu. Bendradarbiavimas apimtų šviečiamąją veiklą,

įvairias saugumą keliuose stiprinančias prevencines programas, kuriomis siekiama ugdyti atsakingą eismo dalyvį.

Posėdyje aptarta Kryžių kalno šiandienė padėtis ir perspektyvos. Vyskupai išreiškė rūpestį dėl kylančios grėsmės Kryžių kalnui tapti vien turistinio lankymosi, istorinio domėjimosi objektu ir sieks, kad būtų gerbiamas jo sakralumas, kad jis išliktų piligrimystės ir maldos vieta.

Po posėdžio vakarienės metu vyskupai pasveikino arkiv. S. Tamkevičių, švenčiantį 70 metų jubiliejų, o vysk. J. Tunaitį – 80 metų jubiliejaus proga.

Kitas plenarinis Lietuvos Vyskupų Konferencijos posėdis bus surengtas 2009 m. sausio 23 d. Vilniuje.

Vyskupų Konferencijos sekretoriatas

Šv. Kazimiero kolegija šventė 60 metų jubiliejų

Spalio 24–26 d. Popiežiškoji lietuvių šv. Kazimiero kolegija Romoje iškilmingai šventė savo gyvavimo 60 metų jubiliejų.

Spalio 24 d. iškilmės pradėtos lietuvių kunigų, seserų vienuolių bei pasauliečių procesija į Šv. Petro baziliką, kur prie švento apaštalo Petro kapo įrengtoje lietuvių Aušros Vartų Gailestingumo Motinos koplyčioje padėkos Dievui šv. Mišių liturgijai vadovavo Vilniaus arkivyskupas metropolitas kardinolas Audrys Juozas Bačkis, koncelebravo Telšių vyskupas J. Boruta SJ, Kaišiadorių vyskupas J. Matulaitis, Vyskupų sinode tuo metu dalyvavęs Vilkaviškio vyskupas R. Norvila, kolegijos rektorius mons. Petras Šiurys bei gausus būrys buvusių ir esamų kunigų studentų, svečiai kunigai. Šv. Mišiose giedojo kolegijoje besidarbuojančios Šventosios Šeimos seserys ir iš Lietuvos į iškilmes atvykęs ansamblis „Blezdinga“, vadovaujamas Veronikos Povilionienės.

Homilijos metu kardinolas nuoširdžiai dalijosi savo asmenine patirtimi, kai buvo ambasadorius prie Šventojo Sosto, dirbo Vatikane, pabrėždamas, jog turėti savo koplyčią čia, prie šventojo Petro kapo, yra malonė ir palaima.

Šv. Mišių pabaigoje kolegijos rektorius, paskelbęs jubiliejaus pradžią, visus pakvietė dalyvauti jubiliejiniuose renginiuose. Pirmasis iš jų – mokslinė konferencija – vyko šalia kolegijos esančiuose lietuvių svečių namuose *Villa Lituania*, kur, pasimeldę prie popiežiaus Jono Pauliaus II kapo, visi drauge persikėlė.

Pirmasis sveikinimo žodį tarė kolegijos rektorius mons. Petras Šiurys, po jo kardinolas A. J. Bačkis. Pirmajai konferencijos daliai vadovavęs vysk. J. Boruta SJ kolegijos rektoriui kun. Petrui Šiuriui įteikė raštą, kuriuo rektorius pakeičiamas monsinjoru bei Žemaičių Kalvarijos kanauninku.

Buvęs kolegijos rektorius prel. Algimantas Bartkus, gvildendamas temą „Antrojo vairininko rūpesčiai: gyventi, kilti, kelti“, dalijosi praeities rūpesčiais, kuriuos sėkmingai įveikusi kolegija gyvuoja iki šiandien. Kun. dr. A. Ramonas savo pranešime apžvelgė šiandienos sociokultūrinį sielovadinį kontekstą Lietuvoje ir Europoje. Turėdamas omenyje mūsų laikmečio aktualijas, prelegentas retoriškai klausė: „Mes, baigusieji studijas Romoje, ar pasipriešiname mirties kultūrai, vartotojiškumui?“ Dr. Jonas Malinauskas, Vatikano radijo lietuviškų laidų vadovas, kalbėjęs apie Popiežiškąją lietuvių kolegiją ir Vatikano radiją 1946–2008 metais, įtaigiai dalijosi istorine tiesa bei perskaitė vieną kitą pranešimą, skambėjusį per Vatikano radiją Lietuvai ir pasauliui prieš maždaug 60 metų. Pasidžiaugta gražiu bendravimu, nors šiuo metu tiesiogiai su kolegijoje gyvenančiais nebendradarbiaujama, prisiminti Vatikano radijuje dirbę lietuviai kunigai.

Po kavos pertraukos konferencijai vadovavo kard. A. J. Bačkis. Kalbėti pakviestas LR ambasadorius prie Italijos vyriausybės dr. Šarūnas Adomavičius

Šv. Kazimiero lietuvių kolegijos koplyčioje ilsisi daugelio Romoje mirusių lietuvių palaikai. Be kitų, koplyčioje palaidotas vyskupas Vincentas Padolskis, Italijos lietuvių bendruomenės pirmininkas prelatas Vincas Mincevičius, Lietuvos pasiuntinys prie Šv. Sosto ministras Stasys Girdvainis, prel. Juozas Končius, mons. Zenonas Ignatavičius, mons. Jonas Buikus ir diakonas Augustinas Lišauskas. Kolegijos koplyčioje taip pat palaidotas 1964 m. Šveicarijoje miręs ir 1968 m. Romoje perlaidotas Vasario 16-osios Akto signataras prelatas Kazimieras Šaulys.

Tose pačiose Verano kapinėse, Vatikano mauzoliejuje, marijonų, jėzuitų ir saleziečių kapuose palaidoti kiti lietuviai vyskupai, prelatai ir kunigai: vyskupai Pranciškus Petras Būčys ir Pranas Brazys, prelatai Ladas Tulaba ir Jonas Bičiūnas, kunigai Juozas Vaišnora, Pranas Rėklaitis, Paulius Rabikauskas, Antanas Liuima, Vincas Pupinis ir Juozas Zeliauskas. -sk

Padėkos šv. Mišios

Spalio 26 d. Vilniaus arkikatedroje bazilikoje Vilniaus arkivyskupo augziliaras ir generalinis vikaras vyskupas Juozas Tunaitis aukojo iškilmingas šv. Mišias, kurių metu dėkojo Dievui už savo aštuoniasdešimties metų jubiliejų. Šv. Mišias koncelebravo Vilniaus arkivyskupijos kancleris ir Vilniaus arkikatedros bazilikos administratorius kun. Robertas Šalaševičius.

Vyskupas Juozas Tunaitis homilijoje prisiminė kai kuriuos savo gyvenimo ir tarnystės metus, dėkojo Dievui už tėvus, kad jie nuo mažens įskiepijo tikėjimą, buvo tinkami pavyzdžiai jo gyvenimo kelyje. Vyskupas džiaugėsi, jog tarnaudamas įvairiose parapijose sutiko daug nuostabių, geranoriškų žmonių, talkinusių Dievui ir Bažnyčiai tarnaujančiam kunigui.

Po šv. Mišių vyskupą pasveikino Vilniaus arkikatedros administratorius, didysis choras jubiliatui pagiedojo *Ilgiausių metų*. Garbingo amžiaus sulaukęs dvasininkas visą savo gyvenimo kelią ištikimai, uoliai tarnauja ten, kur

yra Bažnyčios siunčiamas. Turėdamas daug pareigų, atlieka nuodėmklausio tarnystę, išklauso, paguodžia daugybę žmonių. -ksb-

Caritas savanorių išvyka

Spalio 26 d. apie 50 Caritas slaugos projekto savanorių iš Vilniaus, Kauno ir Panevėžio surengė išvyką į Kryžių kalną.

Šios tikslinės projekto savanorių grupės, dirbančios su senais ir pagyvenusiaisiais, vienišais bei sergančiais žmonėmis, yra vadinamos „Saulės“ grupėmis. Pasak projekto koordinatorės Jūratės Matikovienės, pavadinimas atspindi ir šių grupelių darbo paskirtį – padėti tiems, kurie vieniši bei serga, praskaidrinti senų žmonių gyvenimą. Pasak J. Matikovienės, bendros išvykos idėja radosi bekalbant su panevėziete seserimi Julita Žemeliauskaite. Šiuo metu yra trys savanorių grupės, dirbančios skirtinguose miestuose, todėl norėta, kad savanoriai pabendrautų, pasikeistų patirtimi. Be to, visuomet praktinę pagalbą teikiantiems savanoriams trūksta sielovadinės paramos, o ši kelionė – tarsi padėka už kitiems skirtą laiką ir energiją.

Prie kryžiaus pritvirtintoje lentelėje savanoriai užrašė bendrą intenciją: už globojamuosius, už save pačius ir savo šeimas. Pastačius kryžių, kartu ir asmeniškai pasimelsta. Pas brolius pranciškonus dalyvauta šv. Mišių aukoje, bendrauta agapėje, skirtingų miestų savanoriai parodė iš anksto parengtus prisistatymus. Pajudėjus namų link, keistasi adresais, telefonais, kalbėta apie būsimas išvykas. „Kitą kartą galėtų būti ne tik savanorių, bet ir tų žmonių, kuriuos mes lankome, bendra išvyka“, – kūrė ateities planus Jūratė Matikovienė ir pripažino, jog tai padaryti labai sunku, nes sergantys žmonės yra įpratę visą laiką būti namie, jie bijo išeiti į viešumą. „Norime suteikti džiaugsmo ne tik slaugantiesiems, bet ir slaugomiesiems. Kelionės į šventas vietas būtų stipresnis motyvas važiuoti, išverti savo ligą, negalią, skausmą“, – sakė ji.

Ketvirtoji „Saulės“ grupė jau kuriama Kaišiadoryse. -lci-

savo sveikinimo žodyje padėkojo kolegijos bendruomenei už nuoširdų bendravimą bei pacitavo a. a. prel. L. Tulabos redaguotą laišką, kuriame Šventojo Sosto prašoma užstoti Lietuvių ambasados Romoje likimą. Ambasadorius drauge su savo žmona padovanojo kolegijai šv. Kazimiero paveikslą. LR ambasadorius prie Šventojo Sosto Vytautas Ališauskas, kalbėdamas apie Lietuvos Bažnyčios tapatybę, paminėjo šv. Kazimierą, susidūrusį su ir šiandien mums nesvetimomis problemomis bei pagundomis – politiniu diktatoriškumu, naudos siekimu bei netyrumu gydymo sumetimais. Daugelį konferencijos dalyvių sujaukino kolegijos dvasios tėvo prel. Stasio Žilio gyvas liudijimas apie Tėvynės netektį ir meilę dirbant dėl jos svečiose šalyse. Prelatas prisiminė iškilias asmenybes, kurias su kolegija siejo glaudūs ryšiai. Su ašaromis akyse sakydamas, jog tėviškę teko pamatyti tik po penkiasdešimties metų, kalbėtojas tarsi kvietė atsakyti į klausimą, ką aš šiandien galiu dėl jos padaryti gero ir gražaus. Konferenciją užbaigė dr. Ingrida Gudauskienė pranešimu „Biblinė kelio kultūra. Sankirtos: kolegijos praeitis, dabartis, ateitis“.

Pasibaigus konferencijai, lietuvių svečių namuose surengti iškilmingi pietūs, po kurių norintieji galėjo aplankyti lietuvių koplyčią *Campo Verano* kapinėse ir pasimelsti už tuos, kurie dėl Lietuvos ir kolegijos padarė viską, ką galėjo. Kapinėse maldoms vadovavo Kaišiadorių vysk. J. Matulaitis, trumpoje kalboje pabrėždamas paprastumo, kuriame glūdi tikrojo gyvenimo jėga, prasnę.

Vakare S. A. Gianelli vienuolyno mokyklos salėje surengta filmo „Popiežiškoji lietuvių šv. Kazimiero kolegija Romoje“ premjera (rež. Dalius Ramanauskas drauge su žmona, Kauno valstybinio dramos teatro aktore Liucija Rukšnaityte-Ramanauskiene). Filme labai vaizdžiai parodyti ne tik kolegijos, bet ir visos Lietuvos istoriniai momentai, išsivadavimas iš sovietų vergijos. Vaizdų, veidų, asmenybių, Bažnyčios įvykių kaleidoskopas atskleidė, kad kolegija išties dirbo ir tebedirba labai reikšmingą Lietuvai darbą. Premjera palydėta gausiomis ovacijomis. Po to visi smagiai dainavo drauge su Veronika Povilioniene ir ansambliu „Blezdinga“.

Spalio 25-ąją, pagrindinę iškilmių dieną, šv. Mišios lietuvių kalba švęstos *Maria Maggiore* bazilikos Švč. M. Marijos koplyčioje. Labai gausiai dalyvaujant dvasininkams, pašvęstojo gyvenimo nariams bei pasauliečiams, liturgijos šventimui vadovavo kard. A. J. Baškis. Koncelebravo arkiv. J. M. Garsia, buvęs Lietuvoje Šventojo Sosto nuncijus. Liturgija rūpinosi kun. Artūras Kazlauskas ir Grigaliaus universitete studijuojantis Kauno arkivyskupijos klierikas Audrius Micka. Per pamokslą kardinolas pabrėžė lietuvių meilę Marijai, ypač sunkiomis tautos gyvenimo akimirkomis, kvietė nuolat glaustis prie jos motiniškos širdies, neatstumiančios nė vieno savo vaiko.

Tą dieną iškilmingi pietūs vyko *Cecilia Metella* restorane netoli Romos katakombų. Pietų metu šmaikščiai praeities prisiminimais dalijosi kardinolas, kalbėjo prel. A. Bartkus, vysk. J. Boruta SJ, abu ambasadoriai bei buvęs ambasadorius J. Žemaitis, buvęs ilgametis VDU Katalikų teologijos fakulteto dekanas prel. Vytautas Steponas Vaičiūnas, mons. Arūnas Poniškaitis, Kauno kunigų seminarijos rektorius mons. Aurelijus Žukauskas, dabartinių studentų vardu mons. Kęstutis Latoža bei kiti garbūs svečiai.

Po šventiškų pietų vyskupas J. Boruta SJ kolegijoje pašventino šv. Kazimiero koplytstulpį (drož. B. Ulevičius). Rektorių svečiams ir buvusiems studentams, kolegijoje ir lietuvių svečių namuose dirbančioms seserims bei geradariams įteikė specialiai šia proga išleistus jubiliejinius medalius, užrišo tautines juostas. Nepaisant praūžusio lietaus, iki vėlumos negeso visuose kolegijos kuoruose uždegti žibintai, netilo muzika, visi nuoširdžiai bendravo ir dalijosi prisiminimais bei ateities lūkesčiais.

Spalio 26-ąją, sekmadienį, jubiliejaus iškilmių dalyviai Šv. Petro bazilikoje dalyvavo šv. Mišiose, kurioms vadovavo Šventasis Tėvas, užbaigdamas tris savaites trukusį viso pasaulio Vyskupų sinodą. Po sekmadienio vidurdienio maldos popiežius Benediktas XVI lietuviškai pasveikino Popiežiškąją Šv. Kazimiero lietuvių kolegiją 60-ųjų metinių proga: „Nuoširdžiai sveikinu lietuvių Šv. Kazimiero kolegijos bendruomenę ir jos bičiulius, dėkojančius Dievui kolegijos šešiasdešimties metų gyvavimo proga. Viešpats ir toliau gausiai telaimina jūsų misiją, kuri yra svarbi tiek jūsų Tėvynei, tiek visuotinei Bažnyčiai.“

Po Šventojo Tėvo palaiminimo per lietuvių svečių namuose surengtus pietus kolegijos rektorius mons. P. Šiurys dar kartą padėkojo garbiems svečiams ir įteikė medalius šiuo metu kolegijoje gyvenantiems studentams, jo paties žodžiais tariant, „namiškiams“, kurie daugiausiai triūsė, kad šventė būtų jauki ir įsimintina.

Konferencija „Krikščioniškosios vertybės postmodernioje visuomenėje“

Spalio 24 d. Kauno arkivyskupijos konferencijų salėje Stasio Šalkauskio kolegija (SŠK) ir Kolpingo kolegija surengė tarptautinę mokslinę-praktinę konferenciją „Krikščioniškosios vertybės postmodernioje visuomenėje“. Intensyvus ir sklandus konferencijos darbas suteikė galimybę plačiai aptarti aktualią temą, reprezentuojančią ypač glaudžią mokslinių tyrimų bei gyvenimo sąsają. Tai padaryta išsamiuose penkiuose plenarinio posėdžio pranešimuose, be to, popiet trijose sekcijose perskaityta septyniolika teminių pranešimų. Konferencijos pranešėjai – Vytauto Didžiojo universiteto (VDU), Vilniaus universiteto (VU), Šiaulių universiteto (ŠU), Klaipėdos universiteto (KU), Vilniaus pedagoginio universiteto (VPU), Kauno technologijos universiteto (KTU), Stasio Šalkauskio kolegijos (SŠK), Vilniaus kolegijos (VK), Kolpingo kolegijos, A. V. Graičiūno aukštosios vadybos mokyklos mokslo darbuotojai, taip pat svečiai mokslininkai iš Latvijos, Lenkijos ir Baltarusijos.

Pradedant įgyvendinti turiningą konferencijos darbotvarkę, vaisingo darbo ir naujų būdų bei įžvalgų, kaip įgyvendinti savo krikščioniškąjį pašaukimą, jos dalyviams palinkėjo SŠK direktorius kun. Arvydas Kasčiukaitis. Krikščioniškųjų vertybių įgyvendinimo per gerus darbus aspektą sveikindamas pabrėžė Kolpingo draugijos valdybos pirmininkas kan. Saulius Filipavičius. Renginio darbą malda ir palaiminimu palydėjo Minsko ir Mogiliovo arkivyskupas dr. Tadas Kondrusevičius. Sveikinimo žodyje lūkestį, jog konferencija prisidės prie žmogaus savasčiai ir gyvenimo pilnatvei svarbių vertybių apmąstymo, išsakė mokslinio komiteto pirmininkė prof. dr. Vilija Targamadžė (VU). Renginio dalyvis taip pat pasveikino Kauno savivaldybės Švietimo ir ugdymo skyriaus vedėjas dr. Antanas Bagdonas, Kovo 11-osios Akto signataras Algirdas Patackas.

Pirmąjį plenarinio posėdžio pranešimą „Krikščionis postmodernizmo ideologijos akivaizdoje“ skaitęs arkiv. dr. T. Kondrusevičius atskleidė plačią postmodernizmo tendencijų išgalėjimo šiuolaikinėje visuomenėje panoramą, kurią liudija plintantis moralinis reliatyvizmas, religinis abejingumas, objektyvios tiesos eliminavimas. Tai, pasak prelegento, keičia ir Bažnyčios vietą, ji nustoja būti visuomenės sąžine, o iš pačios religijos tikimasi nevaržomos asmens laisvės, kai pats Dievas turįs tarnauti žmogui, o ne atvirkščiai. Arkiv. T. Kondrusevičius ypač pabrėžė liberalaus jaunimo auklėjimo, atmetančio prigimtines vertybes, pražūtingumą, dabartinių šeimų, bendrą gyvenimą apribojančių buitimi ir pramogomis, krizę. „Koks turėtų būti krikščionio atsakymas į šiuos postmodernizmo iššūkius?“ – kvietė svarstyti prelegentas drauge keldamas mintį, jog krikščioniškosios misijos šiandien nevalia apriboti tik kelio ženklų: šiame kelyje krikščionys turį tarnauti Evangelijai ir ją liudyti, būti „Betliejaus

Šv. Rašto studijų grupės kelionė

Spalio 15 d. kun. Algirdo Dauknio vadovaujama Šventojo Rašto studijų grupė, veikianti Panevėžio Šv. apaštalo Petro ir Povilo parapijoje, kaip ir kasmet prieš prasidedant studijų metams, surengė rudens kelionę. Šį kartą lankytasi Spitrėnuose, Daugailiuose, Antalieptėje, Imbrade ir kitur. Spitrėnuose keliauninkams ilgam įsiminė šiltas ir šmaikštus klebono Povilo Klezio žodis, malda jaučioje bažnytėlėje ir sudomino daugybė meno bei medžioklės eksponatų klebonijoje ir jos kieme. Daugailių mokykloje istorijos mokytoja ir muziejaus vedėja Rita papasakojo apie garsius Daugailių krašto žmones: tai arkivyskupas Mečislovas Reinys, prelatas Juozas Prunskis, profesorius Vladas Kviklys, karo kapelionas Jonas Tamošiūnas ir daugelis kitų.

Toliau kelionės maršrutas vedė į Antalieptę, kur grupė dalyvavo kun. Gedimino Jankūno aukotose šv. Mišiose dabar restauruojamoje bažnyčioje. Po šv. Mišių apsilankyta buvusiam vienuolyne, uždarytame per Antrąjį pasaulinį karą.

Vajasiškyje kun. Gediminas Jankūnas aprodė suremontuotą gražią bažnytėlę, varpinėje įrengtą muziejų. Čia susitiktai ir su iš Prancūzijos atvykusiu atsiskyrieliu Patriku Kiergesieniu, Lietuvoje gyvenančiu jau aštuonerius metus. Jis tapo ikonas bei talkina parapijos darbuose. Spalio 19 d., Vajasiškyje Patrikas Kiergesienas davė vienu metų neturto, skaistybės ir klusnumo eremiško gyvenimo pažadus. Apeigoms vadovavo Panevėžio vyskupas Jonas Kauneckas. Buvusioje klebonijoje įkurti Vajasiškio Liepsnojančio krūmo Dievo Motinos eremiški namai.

Paskutinis kelionės taškas – Švč. Mergelės Marijos apsireiškimo vieta Imbrade prie Ilgio ežero. Čia, šalia ežero iškilusių skulptūrų, kryžių pakrantėje, statoma didinga, moderni koplyčia.

Skautų devyniasdešimtmečio iškilms

Viena didžiausių vaikų ir jaunimo organizacijų Lietuvoje – skautai mini 90 metų jubiliejų. Šiaulių apskrities

skautų iškilmės spalio 30 d. prasidėjo šv. Mišiomis. Jas aukojo Šiaulių vyskupas Eugenijus Bartulis. Prasmingą pamokslą pasakė t. Algimantas Gudaitis SJ. Minėdamas gražų skautų bei kitus jubiliejus, kunigas kalbėjo apie iš Dievo gaunamų dovanų svarbą, apie optimizmą bei vidinį nusiteikimą, skatinantį priimti Atgailos sakramentą. Jaunatviškas giesmės šioms iškilmėms parinko ir giedojo šv. Ignaco bažnyčios jaunimo šlovinimo grupė.

Po šv. Mišių šventės dalyviai susirinko Šiaulių miesto savivaldybės salėje. Renginyje dalyvavo skautai iš visos Šiaulių apskrities ir Vilniaus. Šiaulių universiteto Istorijos katedros asistentas Giedrius Globys supažindino su pasaulinės skautijos, pernai šventusios šimtmetį, Lietuvos skautijos bei Šiaulių skautijos istorija.

Skautų įkūrėjas Robertas Baden-Powellis, tarnaudamas britų kariuomenėje, pradėjo organizuoti savanorius berniukus – kadetus. Jie, atlikdami daugelį ryšinių pareigų, pasižymėjo drąsa ir atsakingumu. 1907 m. įvyko berniukų bandomoji stovykla Brownsea saloje. Ši data laikoma oficialia skautybės pradžia. Per visą skautijos egzistavimo laiką net 500 milijonų žmonių yra buvę ar dabar yra skautai. Vilniuje pirmasis skautų vienetas įsteigtas 1918 m. lapkričio 1 d. Vytauto gimnazijoje. Ši data – lietuviškos skautijos gimtadienis. 1930 m. spalio 1 d. paskelbtas įstatymas, kuriuo remiantis Lietuvos skautai perėjo LR Švietimo ministerijos globon. Organizacijos vadovas – LR prezidentas A. Smetona. 1933 m. rugpjūtį Palangoje stovyklaujančius skautus aplankė skautų įkūrėjas lordas R. Baden-Powellis su žmona ir šešių šimtų penkiasdešimties anglų skautų palyda.

1940 m. liepos 18 d. Lietuvos skautai panaikinti. Daug vadovų suimta, uždaryta į kalėjimus, ištremta. Iki panaikinimo broliją sudarė 34 tuntai, 7900 skautų, seseriją – 35 tuntai, 8000 skaučių. Lietuvos skautai nepasidavė ir pradėjo veiklą išėivijoje. 1988-aisiais Skautų draugija vėl atkuriamą ir 1997 m. gegužės 25 d. priimama į Pasaulio skautų

žvaigždėmis, vedančiomis žmones prie Kristaus“. „Krikščioniškoji realybės vizija turi apimti visą žmogaus gyvenimą – šeimą, kultūrą, mokyklą, universitetą, jaunimą, mediją, ekonomiką, politiką ir kt. Kristus taip pat ėjo į visas žmogaus gyvenimo sritis“, – tvirtino arkiv. dr. T. Kondrusevičius.

Prof. habil. dr. Vandos Aramavičiūtės (VU) ir prof. habil. dr. Elvydos Martišauskienės (VPU) pranešime „Dvasingumas ir krikščioniškos vertybės postmodernioje visuomenėje“ pabrėžtas dvasingumo fenomeno sampratos daugiasluksniškumas, teigtas neabejotinas jo ryšys su krikščioniškosiomis vertybėmis. Dvasingumas, iškeltas kaip visuomeninė ir atskiro žmogaus gyvenimo vertybė, pranešime išsamiai aptartas filosofiniu ir teologiniu aspektu, nagrinėta, kokiais būdais galima jo, kaip vieno iš ugdymo tikslų, raiška mokykloje.

„B. Welte'ės mintys ir Vakarų kultūros perspektyvos“ – taip pavadintą pranešimą perskaitęs Rygos teologijos instituto doc. dr. Zbignevas Stankevičius nagrinėjo B. Welte'ės (1906–1986) filosofinę mintį, kuri, pasak autoriaus, atveria naujų išlikimo galimybių Vakarų kultūrai, ribotai suprantančiai pažangą. Iš tiesų humanizmo ir technologijų pažangos ryšys nėra vienareikšmis, absoliutinant proto pažangą lieka „užspaustos“ kitos žmogaus egzistavimo dimensijos, žalojamas jo gyvenimo vientisumas. Remdamasis B. Welte'ės įžvalgomis, prelegentas kėlė inteligencijos sąvoką, formulavo iššūkį dabarčiai atkurti modernybės pažeistą proto ir tikėjimo pusiausvyrą, pabrėžė, jog be Apreiškimo šviesos savieigai paliktas protas vedas tik į krizes.

Prof. habil. dr. Vilijos Targamadžės (VA) pranešime „Žinių visuomenė – vertybių sumaišties diskursas“ aptarti pavojai, tykantys žmogaus informacinių technologijų klestėjimo amžiuje, kai nuolat besikeičiančioje, kuriančioje visuomenėje dvasiniai dalykai vis dėlto lieka parašėje, o tikroji žmogaus gerovė daugeliu atvejų tėra deklaruojama. Naujausiomis technologijomis ginkluotame informaciniame amžiuje atsiranda daugiau galimybių manipuluoti žmogumi, skatinama jo socialinė izoliacija, gyvenimas vis labiau praranda privatumą, o darbas nuasmeninamas. Pasak prelegentės, deklaruojamų vertybių sumaištyje kiekvienam svarbu susikurti skaidrias vertybines atsparas.

Chaos, netikrumo, tiesos bei gėrio reliatyvizmo ir blėstančios vilties amžiuje Bažnyčios mokymas ir toliau yra vilties ir paguodos šaltinis, drąsinantis pažinti tiesą ir būti jos išlaisvintiems – tokia mintis išsakyta Varšuvos kard. Stefano Višinskio universiteto, Radomo teologijos instituto habil. dr. Elžbietos Matulewicz pranešime „*Nebijokite* – vilties žinia postmodernioje visuomenėje pasimetusiems žmonėms“. Autorė išsamiai aptarė vilties programą, grindžiamą Kristaus asmeniu – nenuviliančiu vilties įkvėpėju; ją enciklikomis, kalbomis žmonijai savo pontifikato metais teikė popiežius Jonas Paulius II. Pranešime pabrėžta ir dabartinio popiežiaus Benedikto XVI skleidžiama naujausiose enciklikose ypač pastebima kristocentiškoji viltis, siejama su Evangelija kaip vilties ženklu žmogaus gyvenimui. Kristų, kaip nesugriaunamą gyvenimo pamatą, dabartinis popiežius iškėlė ir savo susitikime su jaunimu Krokuvėje. Prelegentė linkėjo tvirtai laikytis minties: tik Kristus visuomet buvo ir šandien yra vilties pamatas. Po pietų konferencijos darbas tęstas trijose sekcijose.

Pirmojoje sekcijoje aptartas vertybių vaidmuo ir raiška filosofiniu bei teologiniu aspektu. Darbui vadovavusi doc. dr. Bronė Gudaitytė (SŠK) pranešime „Tikėti, viltis ir mylėti neklausiant *kodėl*“ pabrėžė būtinybę pirmiau gyventi dieviškomis dorybėmis, o ne jas reflektuoti, aikštėn iškėlė kryžiaus prasmę žmogaus gyvenime. Pranešimo „Mirties sampratos transformacijos filosofijoje ir visuomenės sąmonėje“ autorė mgr. Daiva Jakimauskienė (VK) J. Girniaus knygos „Žmogus be Dievo“ kontekste apžvelgė tris egzistencializmo filosofijos laikysenas mirties atžvilgiu – ignoravimą, beprasmybės pripažinimą bei atsivėrimą. Doc. dr.

Danė Šlapkauskaitė ir Jolita Pelegrimaitė (ŠU) pranešimu „Moters vizija Editos Štein gyvenime“, gilindamosi į šventosios asmenybę bei moters vaidmens politikoje, šeimoje, Bažnyčioje supratimą, kvietė svarstyti moters pašaukimo, jos žmogiškosios raiškos klausimą. Daugpilio universiteto prof. dr. Anitos Stasulane pranešime „Naujųjų religinių judėjimų socialinės aplinkos vertybiniai prioritetai: teosofinės Baltijos šalių grupės“ apibūdintos dabar, ypač Latvijoje, veikiančios ir į švietimo, kultūros ir netgi politikos sritis besismelkiančios teosofų draugijos ir jų sąsajos su pirminiu šaltiniu – J. ir N. Rerichų doktrina, dvasinės evoliucijos idėjomis. Liublino Jono Pauliaus II katalikų universiteto prof. habil. dr. Piotras Staniszius pranešime „Dvišališkumo principas Lenkijos Respublikos santykiuose su Bažnyčiomis ir kitomis religinėmis denominacijomis“ teisiniu aspektu aptarė tokias dvišales sutartis, kurių principai atitinka Vatikano II Susirinkimo nuostatas ir kurios yra paplitusios daugelyje Europos šalių; kita vertus, problemiškas yra mažesnių, negausių, efemerišku religinių bendruomenių santykių su valstybe įteisinimo sutartimis klausimas.

Antrosios sekcijos, kur nagrinėtos vertybių ir ugdymo sąsajos, vedėja prof. habil. dr. Vanda Aramavičiūtė (VU) darbą apibūdino kaip ypač aktyvų, intelektualų, akcentavo pranešimų kūrybiškumą. Dr. kun. Kęstutis Kėvalas (VDU) pranešime „Demokratijos stiprinimas įgalinant visuomenės asmenybiškumą pagal Joną Paulių II“ kvietė svarstyti visuomenės „asmenybiškumo“ problemą, žmogaus laisvės sklaidos būdus demokratinėje visuomenėje, kurios demokratija silpnėja trūkstant autentiško laisvės išgyvenimo (prie to prisideda ir istorijos žaizdos žmonių sąmonėje) ir, priešingai, stiprėja pripažįstant religinę, moralinę, etinę asmens laisvę, laisvą aukščiausių vertybių pasirinkimą. Prof. dr. Jadvyga Čiburienė, doc. dr. Jūratė Guščinskienė (KTU) pranešime „Kultūrinės vertybės globalizacijos sąlygomis: studentų požiūris“ teoriškai aktualizavo daugybę kultūros sampratų, kultūros vertybes globalizacijos sąlygomis, apibūdino tirtas Lietuvos studentų vertybines orientacijas. Religijos mokymo padėtį Lenkijoje, mokytojų rengimo problemą praktinio pobūdžio pranešime „Religijos mokymo organizavimas Lenkijos viešosiose mokyklose“ nusakė Liublino Jono Pauliaus II katalikų universiteto prof. habil. dr. Arturas J. Mezglewskis. Gyvame, vaizdingame mgr. Nin Bizys (A. V. Graičiūno aukštoji vadybos mokykla) pranešime pabrėžtos daugiopio suvokimo galios, kelta mintis plėtoti dvasinį ir vertybinį supratimą kaip priešpriešą linijiniam, kai žinios nuleidžiamos iš „viršaus“ nepateikiant mokymosi motyvų, neugdant saviraiškos. Mgr. Jūratė Sučylaitė (KU) pranešime „Gamtos vaizdų aktualizavimas verbalioje asmeninių išgyvenimų raiškoje kaip prielaida pozityviems asmenybės pokyčiams“ atskleidė gamtos išgyvenimų vaidmenį padedant asmenybei atsiverti, išsigydyti dvasines traumas, lengviau save išreikšti. Dr. Dalia Verbylaitė (SŠK) pranešime „Įvairių filosofijos teorijų svarba krikščioniškojo dvasingumo ugdymui“ dvasingumą susiejo su transcendencija (Dievu) ir gebėjimu užmegzti su juo santykį, atskleidė įvairių dvasiniam pradui pirmenybę teikiančių filosofijos kryptių pamatinę įtaką dvasingumo sampratai bei ugdymui.

Trečiosios sekcijos pranešimuose ir diskusijose išskirti nūdienos socialinės aplinkos vertybiniai prioritetai, pranešimuose analizuota, su kokiomis vertybinėmis nuostatomis dirbama įvairiose mikroaplinkose. Dr. Živilės Advilonienės (SŠK) pranešime „Pagarba žmogaus gyvybei krikščioniškų vertybių kontekste: požiūris į abortą socialinė analizė“ pateiktos tyrimo išvados, kuriomis, be kita ko, teigta, jog neigiamą aborto vertinimą sąlygoja asmens sąsajos su Bažnyčios mokymu ir aktyvia religine praktika. Mgr. Ineta Ruškuvienė (Kolpingo kolegija) pranešime „Adolfas Kolpingas ir Jean Vanier: vargingumo koncepcija“ bendruomeniškumą apibrėžė kaip prielaidą žmogaus silpnybėje atrasti stiprybę, gyvenimo prasingumą. Mgr. Dalia Staniulevičienė (VDU), kalbėdama apie socialinio darbo mentoriaus veiklos sritis ir kompetencijas, išskyrė asmeninės

judėjimo organizaciją (WOSM). Skautų istoriją pristatęs Giedrius Globys teigė, jog skautai daug davė pasauliui: nuo dantų šepetuko iki pirmųjų žmonių Mėnulyje. Mat skautai pirmieji mažesnius skautus pradėjo mokyti reguliariai valyti dantis. O visi kosmonautai, pirmą kartą išlipę Mėnulyje, buvo skautai. Dvejais metais vėliau nei Lietuvoje Šiauliuose atsiradusi skautų organizacija irgi turi kuo pasigirti. Jie 1923 m. kovo 15 d. išleido pirmąjį „Skautų aidą“ numerį. Šį laikraštį žaismingai pristatė Žemaitijos skautų organizacijos Šv. Jurgio draugovė.

Po iškilmingų apdovanojimų prasi-dėjo sveikinimai. Meninę sveikinimo programą pristatė Šiaulių universiteto folkloro ansamblis „Vaiguva“. Skautus jubiliejaus proga sveikino Šiaulių ganytojas Eugenijus Bartulis bei Šiaulių vyskupijos jaunimo centras. Vysk. E. Bartulis prisiminė savo keliones į kalnus, kur dalyvaudavo nemažai skautų. Šiaulių skautus vyskupas kvietė į rugsėjo mėnesį organizuojamą piligriminių žygius iš Kryžių kalno į Šiluvą. Renginys baigėsi agape. Kartu buvo galima apžiūrėti skautų 2008 m. renginių fotografijų parodą.

-irat-

Renginiai Panevėžyje

Panevėžio Kristaus Karaliaus katedros parapijoje jau ketvirtus metus iš eilės vyksta „Alfa“ kursas. Šiemet, kaip ir pernai bei užpernai, jį veda aktyvūs parapijiečiai Kęstutis Matulis ir Vilmantas Marcinkevičius. Pirmasis susitikimas surengtas spalio 12 d. „Alfa“ – tai evangelizacinis kursas, įdomiai pristatantis krikščionišką tikėjimą. Susitikimų metu klausomasi mokymo, diskutuojama, vaišinamasi. Visame pasaulyje paplitusiame kurse jau dalyvavo daugiau kaip 6 milijonai žmonių. Kurso metu gilinamasi į 15 temų apie Jėzų, tikėjimą, Bibliją, Bažnyčią, Šventąją Dvasią. Kursai parapijos patalpose vyks kiekvieną sekmadienį 11.30 val.

Spalio 20 d. Panevėžio muzikiniame teatre surengtas vakaras, skirtas Lietuvos jėzuitų provincijos 400 metų jubiliejui,

„Žodžio ieškanti meilė“ – impresija šv. Ignaco dvasinių pratybų tema. Atlikėjai – Šiaulių dramos teatro aktoriai, vaikų studija „Ro-ko-ko“, Šiaulių konservatorijos akordeonistai. Režisierė Regina Steponavičiūtė.

Kristaus Karaliaus katedros parapijoje *Caritas* iniciatyva veikia slaugos ir sielovados „Saulės“ grupė, vienijanti 29 savanorius, kurie nemokamai lanko ir slaugo sergančius ir vyresnio amžiaus žmones namie. Išklausiems teorinių paskaitų ciklą ir atlikusiems praktika, savanoriai spalio 29 d. įteikti pažymėjimai. Šią veiklą koordinuoja s. Julita Žemeliauskaitė ir Danguolė Vaitiekūnienė. Iš šios iniciatyvos kilo dar viena, skirta plačiajai visuomenei: spalio 14 dieną prasidėjo atvirų paskaitų ciklas „Ankstyvojo pensinio amžiaus asmenų sveiko senėjimo įgūdžių formavimas“. Pirmąją paskaitą „Psichinės vyresnio amžiaus ligos – demencija, silpnaprotystė, depresija. Slauga“ skaitė gydytoja Ramunė Palinauskienė. Jos klausėsi apie 60 žmonių. Gydytoja aptarė depresijos, iš kurios išplaukia ir savižudybės, klausimą. Kaip prevenciją ji įvardijo fizinį darbą, pabrėžė, kad itin svarbus dėmesingas bendravimas, geras žodis, ir tik kaip paskutinę priemonę siūlė vaistus.

Spalio 28 d. pranešimą apie vyresnio amžiaus žmonių įsitraukimą į bendruomenę ir parapinę veiklą stengiantis suprasti, kaip galima save įgyvendinti ir būti naudingam kitiems, skaitė Panevėžio vyskupijos *Caritas* vadovė Gražina Kacevičienė. „Saulės“ grupės veikia ne tik Panevėžyje, bet ir Vilniuje bei Kaune. Spalio 26 d. visų šių grupių savanoriai aplankė Kryžių kalną, vienuolyne šventė šv. Mišias ir Kauno savanoriai visų vardu pastatė kryžių.

-lk-

Renginiai Kauno Šv. Kryžiaus parapijoje

Spalio 20–25 d. S. Dariaus ir S. Girėno gimnazijoje buvo įgyvendinamas projektas „Atmintis – dovana tiems, kurie jau išėjo“. Jo organizatoriai – dorinio ugdymo metodinės grupės tikybos ir

refleksijos, dialogo svarbą rengiant studentus. Mgr. Jolitos Trapulionienės (Kolpingo kolegija) pranešime „Socialinės paslaugos kaip vertybė žmogaus socializacijos procese“ akcentuotas galutinis socialinės pagalbos tikslas – sugrąžinti žmogų į visuomenę, paskatinti pasirūpinti savimi, sudaryti orumą palaikančias gyvenimo sąlygas. Dr. Laimos Sapežinskienės, mgr. Evelinos Darulienės (Kolpingo kolegija) pranešime „Socialinių darbo vertybių raiška proto negalią turinčio jaunimo globos organizacijoje“ pateiktos tyrimo išvados, kaip specialistai supranta socialinio darbo etikos vertybių bei normų svarbą ir konkrečiai realizuoja jas savo veikloje. Dr. Teresė Nijolė Liobikienė (VDU) pranešime „Vertybiniai pokyčiai Lietuvos visuomenėje: socialinio kapitalo teorinė perspektyva“ tvirtino, kad vykstant spartiems politiniams ir ekonominiams pokyčiams vertybiniai pokyčiai visuomenėje vyksta lėčiau, atkreipė dėmesį į šeimos institutą, kur dedami pasitikėjimo, bendruomeniškumo ryšių pagrindai.

Konferencijos darbu vadovavo Kolpingo kolegijos doc. dr. Klara Katilienė ir Aivaras Krasuckas, jos prasmingumą baigiamajame plenariniame posėdyje susiejęs su vertybiniais pokyčiais kiekvieno darbe ir gyvenime. Mokslininkų pranešimai išleisti atskiru Stasio Šalkauskio kolegijos ir Kolpingo kolegijos drauge parengtu leidiniu.

-kasp-

Blaivybės sąjūdžio 150-ties metų minėjimas

Spalio 24 d. Šiauliuose buvo minima Blaivybės sąjūdžio diena. Minėjimas prasidėjo šv. Mišiomis Šiaulių katedroje, kur su vėliavomis susirinko Vyskupo Motiejaus Valančiaus blaivybės sąjūdžio nariai, kiti tikintieji. Šv. Mišias aukojo Šiaulių vyskupas Eugenijus Bartulis. Per pamokslą ganytojas atkreipė dėmesį į neatitikimą tarp norų ir realybės. Norėtume, kad kiekvienas kilniai ir blaiviai žvelgtų į kasdienybę, tačiau tikrovėje „alkoholis ir narkotikai gyvenimą paverčia netekties ir išsiskyrimo siaubu“. „Šiandien susirinkome pasimelsti, kad tauta praregėtų“, – sakė ganytojas kviesdamas neišleisti iš rankų rožinio ir tapti laisvais, visaverčiais lietuviais, kuriančiais Dangaus karalystę žemėje.

Po šv. Mišių Šiaulių kultūros centre renginį Vyskupo Motiejaus Valančiaus blaivybės sąjūdžio 150-ųjų metų minėjimo proga vedė muzikos mokytoja, ansamblio „Kupolė“ vadovė Elena Ralienė. Minėjimą sudarė trys dalys: sveikinimo kalbos, Vyskupo Motiejaus Valančiaus blaivybės sąjūdžio pirminko Aurelijaus Verygos pranešimas bei tautinės muzikos vakaras. Įžanginį žodį tarė aktyvus šio sąjūdžio tęsėjas Šiauliuose ir visoje Lietuvoje, Šiaulių miesto garbės pilietis Albertas Griganavičius. Jo iniciatyva Šiaulių mokyklose pradėtas rašinių, piešinių blaivybės tema konkursas išplito po visą Lietuvą ir sėkmingai tęsiamas. Gydytojas priminė vyskupo Motiejaus Valančiaus darbus sunkiais carinės Rusijos okupacijos laikais. 1858 m. spalio 11 d. Žemaičių vyskupas Motiejus Valančius ganytojišku laišku kreipėsi į savo vyskupystės dekanatus ir paragino skleisti blaivybę. Vyskupui per dvejus metus pavyko pasiekti, kad blaivininkais taptų 83 proc. lietuvių.

Šiaulių ganytojas Eugenijus Bartulis sveikinimo kalboje prisiminė, kaip Sidnėjaus policija per Pasaulio jaunimo dienas nusistebėjo jaunimu, nes iš visų pasaulio šalių suvažiavusioje daugiatūkstantinėje minioje nepastebėjo nė vieno girto. „Norėčiau, kad šis pavyzdys paplistų visoje Lietuvoje“, – sakė vyskupas. Seimo narys Egidijus Vareikis sąjūdžiui pasiūlė mažinti nuodėmės, nešančios finansinę naudą, propagavimą, daugiau remtis dvasiniais dalykais; žmonės, galintys svaigalų nusipirkti bet kada ir bet kur, pasiduoda šiai pagundai, tad reiktų riboti pardavimo laiką ir vietą; būtina sudaryti ir aiškų strateginį veiklos planą, nes priešininkai, kuriems reikia, kad tauta nusigertų, turi strategiją.

Pranešimą „Šių dienų aktualijos“ skaitė Vyskupo Motiejaus Valančiaus blaivybės sąjūdžio pirmininkas, Alkoholio ir tabako kontrolės koalicijos prezidentas dr. Aurelijus Veryga. Prelegentas pasveikino susirinkusiuosius su prezidento Valdo Adamkaus pasirašyta Alkoholio kontrolės įstatymo pataisa. Blaivybės sąjūdžio pirmininkas svaigalų žalą akivaizdžiai parodė remdamasis statistiniais duomenimis, brukamas apgavystes atskleidė nelogiškomis, netgi anekdotinėmis alkoholio gamintojų kalbomis laikraščiuose, reklama. Pasak dr. Aurelijaus Verygos, „valstybės išlaidos, peržengus saugumo ribą, 0,2 karto padidėja nei uždirbama iš akcizų. Lietuvoje ta riba jau seniai peržengta, tad nelogiška sakyti, jog valstybė uždirba iš alkoholio gamybos. Jei 400 milijonų uždirba iš akcizų, tai 600 milijonų išleidžia padariniams šalinti.“ Daugėja 7–14 m. vaikų, detoksikuotų po alkoholio vartojimo. Jei 2001 m. jų buvo 19, tai 2006 m. – 269. Prognozuojama, kad alkoholio rinka išaugs dar tris kartus. Prelegentas vardijo ir laimėjimus. Apribojus alkoholio reklamą, sumažėjo populiarus tarp jaunimo sidro pardavimas. Nuo 2009 m. bus draudžiama svaigalais prekiauti naktį. Alkoholio kontrolė tapo viešu diskusijų objektu. „Galime pasidžiaugti, kad daug kas padaryta, bet dar didesnis darbas laukia“, – sakė dr. Aurelijus Veryga.

Tautinės muzikos vakaro metu šoko „Šėltinio“ ansamblis, giedojo bei dainavo vaikų vokalinė grupė „Ro-ko-ko“, buvo skaitomos ištraukos iš vyskupo Motiejaus Valančiaus raštų.

-irat-

Panevėžio Kazimiero Paltaroko gimnazijos šventė

Spalio 16 d. Panevėžio Kazimiero Paltaroko mokykla šventė gimnazijos vardo suteikimo iškilnę. Ši data beveik sutampa su mokyklos vardadieniu, kuris minimas per vyskupo Kazimiero Paltaroko gimtadienį spalio 22 dieną.

Panevėžio katedroje ta proga padėkos šv. Mišias aukojo Panevėžio vyskupas Jonas Kauneckas, vyskupas emeritas Juozas Preikšas, kunigas Audrius Vogulis, Alytaus šv. Benedikto gimnazijos kapelionas Miroslavas Dovda ir Nacionalinės katalikiškųjų mokyklų asociacijos pirmininkas kun. Gintaras Vitkus SJ. Šv. Mišiose dalyvavo gimnazijos moksleiviai, Švietimo skyriaus, Seimo, savivaldybės atstovai, Vilniaus, Kauno, Alytaus, Utenos, Telšių mokyklų ir katalikiškųjų darželių, Linkaučių vaikų globos namų direktoriai.

Panevėžio vyskupas Jonas Kauneckas pasakė pamokslą interpretuodamas žodžius iš mokyklos himno „O Dieve, Tavęs mes ieškojom“. Ganytojas klausė, ar Dievas yra miręs, ar mes jį randame, kaip mes jį randame, ir skatino ieškoti Dievo kasdienybėje. Jis citavo Šventąjį Raštą, kur sakoma, kad „palaiminti tie, kurie vykdo Dievo valią“. Po šv. Mišių buvo pašventinta mokyklos vėliava, o mokyklos teritorijoje vyskupas Juozas Preikšas pašventino skulptūrą „Šventoji Dvasia“. Tuo laiku, kai vyresnieji mokiniai meldėsi, jaunesnieji rikiavosi mokyklos stadione ir dalyvavo jiems skirtoje programoje. Po šv. Mišių vyko šventinis minėjimas – mokytojų ir mokinių parengta programa, sakytos sveikinimo kalbos.

Kazimiero Paltaroko mokykla yra Panevėžyje vienintelė gimnazija, kurioje moksleiviai mokosi nuo pirmosios iki dvyliktosios klasės, ir antroji tokia gimnazija Lietuvoje po Alytaus.

-lk-

etikos mokytojai. Projekto tikslas ugdyti dvasines ir tautines vertybes, gerbti mirusiųjų atminimą, dalyvauti šv. Mišiose už mirusius gimnazijos mokytojus ir mokinius, lankyti kapines prisimenant žuvusius už Lietuvos laisvę, įsitraukti į šv. Kryžiaus parapijos gyvenimą. Akcijos „Uždekim vėlinių žvakelę“ metu gimnazijos mokiniai ir mokytojai buvo pakviesti per pirmąją pamoką prisiminti mirusius artimuosius, Lietuvos tautai nusipelnčius žmones, šalies tremtinius ir pagerbti jų atminimą uždegant atminimo žvakeles. Mokyklos aktų salėje 7 klasių mokiniams vesta integruota pamoka: „Anapolis – vėlių šalė“. Vėliau vyko darbas grupelėse. Mokiniai piešė ornamentinius kryžius taikydami įvairią piešimo techniką. Pamoką mokiniai užbaigė liturginiu šokiu, linkėdami vieni kitiems Kristaus ramybės. Atvirą pamoką stebėjo gimnazijos direktorė Irena Kašienė, Kauno šv. Kryžiaus (karmelity) parapijos klebonas kun. Renaldas Šumbrasakis, gimnazijos pavaduotojai mokymo reikalams, mokytojai ir įvairių gimnazijos klasių mokiniai.

Spalio 26 d. šv. Kryžiaus (karmelity) parapijos namuose vyko jaunuolių, kurie rengiasi priimti Sutvirtinimo sakramentą, susitikimas su projekto „Misija – Sibiras' 08“ ekspedicijos dalyviais. Šiame susitikime taip pat dalyvavo parapijos organizacijų atstovai, buvę tremtiniai ir kiti tikintieji. Projekto dalyviai, lydimi ekspedicijos vadovo Gintauto Alekno, šiemet lankėsi Irkutsko regione. Susitikimo metu parodyta įdomi filmuota medžiaga apie šių drąsių jaunuolių misiją Sibire, papasakota, kokiomis sąlygomis gyvena lietuvių tremtiniai. Jaunuliai tvarkė lietuvių tremtinių kapus, aplankė ten likusius gyventi lietuvius ir susitiko su ten susikūrusiais lietuvių bendruomenės atstovais. Savo atsiminimais apie tremtį pasidalijo ir karmelity parapijos tikintieji, buvę Sibiro krašto tremtiniai. Parapijos klebonas kun. Renaldas Šumbrasakis dėkojo ekspedicijos dalyviams už pasakojimus ir pakvietė visus tikinčiuosius per Vėlines pagerbti tėvynainių atminimą.

-nk-

RAGINIMAS BUDĖTI

I advento sekmadienis (B)

Iz 63, 16–17.19; 64, 2–7; 1 Kor 1, 3–9; Mk 13, 33–37

Adventu prasideda nauji bažnytiniai metai. Kasmet iš naujo skelbiama išganymo žinia, kurios esmė yra pats Jėzus Kristus. Advento krikščionis ryžtasi iš naujo pradėti savo tikėjimo kelionę, nepasitenkina turimu pažinimu ir pasiekimais.

Advento metu nuolat kartojami laukimo, budėjimo, maldos motyvai. Turime išmokti gyventi, dirbti ir mylėti suvokdami, jog Jėzus yra arti. Tikėdami, kad Viešpats ateina, galime pilnatviškai išgyventi dovanotą laiką. Šis laukimas nėra tuščias nuobodžiavimas, tai veikiau meilingas lūkestis. Čia panašiai kaip su iščiose nešiojamu kūdikiu. Motina jaučia jo kūno judesius, kalbasi, klausosi jo širdies plakimo. Tyrimai rodo, jog visa tai labai svarbu – tas mažas, dar išoriškai nematomas žmogus tuo metu įgyja saugumo jausmą, suvokia, kad yra mylimas. Meilingas laukimas brandina tai, kas dar neregima, kas pranoksta vaizduotės lūkesčius. Mūsų kasdieniai darbai, meilės pastangos parengia vietą Viešpačiui. Tuomet laikas įgyja kitą vertę. Kantriai laukdami vėluojančio autobuso ar stovėdami prie viryklės tampa tarsi advento žvakėmis. Advento šviesa ne tik simbolizuoja mūsų budėjimą, bet ir primena krikšto metu įžiebtą šviesą, amžinojo gyvenimo užuomazgą ir laidą.

Adventas įsakmiai primena mums, kad Viešpats yra arti. Jis ateina ir beldžiasi į mūsų duris, rūpinasi mūsų kasdienos reikalais. Ar noriai jį ten įsileidžiame? Kiekvienas iš mūsų atsakingas už savo sielos namus.

Pranašas Izaijas primena, kad, Kūrėjo sukurti, nesame palikti likimo valiai: „Esame tavųjų rankų darbas.“ Viskas Dievo rankose ir visi esame Dievo vaikai. Malda patikime Dievui save ir savo svarbiausius reikalus. Per adventą naujai įvertiname savo maldą kaip pokalbį su Tėvu. Ar patikliai kreipiuosi į jį džiaugsmo ir nesėkmių momentais?

Budėjimas žadina sąžinę, ragina siekti susitaikinimo. Liturginiuose tekstuose tarsi bažnyčios varpai skamba raginimas atsiversti. Kartais žmonės iškreiptai įsivaizduoja atgailą, manydami, kad turi atsisakyti visko, kas džiugina širdį. Tikroji apsimarinimų prasmė – su tiesa ir meile atsigrežti į save ir artimą, su nuolankiu pasitikėjimu žvelgti į Viešpatį. Advento laikotarpiu Bažnyčia ragina susilaikyti nuo triukšmingų pasilinksminimų. Trukdo ne muzika; triukšmas ir sumaištis neleidžia atpažinti tikrųjų širdies poreikių, slopina giluminę sielos melodiją ir ritmą.

Advento metu primygtinai pabrėžiamas nuolatinis krikščioniškojo gyvenimo principas: budėti ir laukti ateinančio Viešpaties. Evangelistas Morkus perteikia lakonišką Jėzaus liepimą: „Žiūrėkite, budėkite.“ Kiekvienu gyvenimo akimirksniu gali įvykti, tarsi įsiveržti iš išorės kažkas nenumatyta. Krikščionio gyvenimą ženkliną esminis netikrumas – nežinome ir neturime žinoti, kada ateis skelbiama laiko pilnatvė. Tai, kas įvyks, nusakoma tik esminiais bruožais. Jėzaus veikimas laisvas, jis iki galo nesuvokiamas ir paslėptas. Panašiai kaip Jėzus žemiškojo gyvenimo metu kalbėjo apie „savo valandą“, taip ir mūsų gyvenime ateis paskutinio teismo diena. Ši įtampa lydi krikščionį visą gyvenimą. Tačiau mūsų laukimo neturi aptemdyti pasaulio baimės. Juk laukiame mylinčio Viešpaties atėjimo ir gailėstingą Tėvo teismo.

Šiandienos Evangelijoje pasakojama, kaip šeimininkas kiekvienam tarnui paskyrė konkretų darbą. Gerai jį atlikti reiškia būti pasirėngusiems. Reikia įvykdyti šiandien tai, kas privalu, neatidedant rytojui. O gal užsiimu tik man pačiam maloniais dalykais? Gal mano gyvenime darbas užgožia visa kita?

Kiekvienam tarnui patikėta konkreti, todėl nepamainoma užduotis. Jei kas savo darbo neatliks, pritrūks kažko labai svarbaus, ko kitas negali pavaduoti. Šeimininko valia visos užduotys sudaro visumą, todėl visiems būtina darniai bendradarbiauti. Durininkas yra krikščionių bendruomenės vyresnysis. Jis turi stebėti, kada ir kaip ateina Jėzus. Palyginime pateikti keturi paros laikotarpiai, kada tikėtina, kad šeimininkas grįš: vakaras, vidurnaktis, gaidgystė, rytmetys. Atkreipkime dėmesį, kad toks laikas nepatogus, reikalaujantis specialaus pasirėngimo. Geležinkelio stotyje esame girdėję išpėjimą: „Nemiegok, apvog.“ Turime budėti, kad netaptume piktadarių aukomis. Advento dienomis verta šį išpėjimą pritaikyti mūsų tikėjimo ir meilės gyvenimui.

Kareiviai, policininkai, medicinos darbuotojai ir daugelis kitų pagalbos tarnybų dirba ir naktimis. Jiems tenka budėti pagal gamtos ciklą skirtu poilsiui metu. Tai reikalauja ypatingų pastangų, tačiau iškilus reikalui visi džiaugiamės – kaip gera, kad tokių žmonių yra. Krikščioniui visą gyvenimą tenka „budėti naktinėje pamainoje“. Tai nereiškia nemiegoti tiesiogine prasme: krikščionis privalo neprarasti dvasios budrumo, dėmesingai stebėti, kas vyksta aplinkui, būti pasirėngęs netikėtiems dalykams. Jėzaus mokiniai yra budrumo pavyzdys kitiems: „Ką sakau jums, sakau ir visiems: budėkite!“

TIKRASIS ATSIVERTIMAS

II advento sekmadienis (B)

Iz 40, 1–5. 9–11; 2 Pt 3, 8–14; Mk 1, 1–8

Kasmet per adventą girdime pranašo kvietimą: „Per dykumą tieskite Viešpačiui kelią.“ Šiuo laikotarpiu pamokslininkai, panašiai kaip Jonas Krikštytojas, ragina atsiversti, parengti savo širdis Viešpaties atėjimui. Daugelis nuoširdžiai priimame šį raginimą, siekiame gyvenimo permainų, atsivertimo. Deja, dažnai pasirodo, kad mano pastangų rezultatai labai menki. Ydos, kurių norėjau atsikratyti, liko giliai įsišaknijusios. Silpnybės neišnyko, net atrodo, kad tapo dar matomesnės. Asketiniai įsipareigojimai, apsimarinimai nugąsdino, jie viršijo mano jėgas. Beviltiškai nuleidžiu rankas ir pasiduodu: stengiausi, bet nepavyko.

Paradoksalu, bet būtent šis momentas akivaizdžiai atskleidžia būtinybę atsiversti. Būtent silpnumo, nesėkmės akimirka gali įvykti giliausias atsivertimas – pasikeisti mano turimas Dievo suvokimas, savivoka ir šventumo supratimas. Suvokęs savo bejėgiškumą ir dvasinį nepajėgumą, apimtas nevilties, matau, kad vis dar remiuosi savimi, tikiuosi ugdyti šventumą vien savo pastangomis. Kai ištiktas nesėkmės jaučiuosi bejėgis, bet tai nuolankiai priimu, tuomet galiu patirti Tą, kuris yra galingesnis už mano silpnybę.

Pranašas ragina tiesti Viešpačiui kelią per dykumą. Žmogiškojo silpnumo suvokimas yra mano tyrilaukis, į kurį galiu pakviesti Viešpatį. Turiu galimybę pripažinti savo nuodėmingumą ir kaip vargšas šauktis Dievo. Bejėgiškumas – šansas patirti Išganytojo galybę. Jonas Krikštytojas primena, kad tas, kuris ateina, yra galingesnis už jį ir už mane. Jėzus Kristus yra stipresnis už mūsų vargingumą ir silpnības.

Jono Krikštytojo klausytojams dykuma siejosi su svarbiausiu išrinktosios tautos istorijos įvykiu: išėjimu iš Egipto ir keliavimu į Pažado žemę. Dykuma žydams tapo neištikimybės, nuodėmės ir silpnadvasiškumo vieta. Tačiau Viešpats vedė savo tautą per dykumą pirmiausia norėdamas parodyti savo galestingumą, kuris yra didesnis už nuodėmę ir neištikimybę.

Jonas Krikštytojas ragina šiandien kiekvieną iš mūsų išeiti į dykumą. Dvasine prasme panašiai kaip anuomet žydai turime ten leisti, kad suvoktume savo neištikimybę ir vilties stoką, o svarbiausia – patirtume Dievo galestingumą. Suklumpame prie klausyklos ne vien išpažinti nuodėmes – tiesa, tai būtina nuodėmių atleidimo sąlyga, – tačiau pirmiausia ir svarbiausia, kad

patirtume Dievo meilę ir galestingumą. Susitaikinimo sakramentas pirmiausia yra meilės išpažinimas. Ta meilė – atsakas į Dievo galestingumo dovaną.

Panašiai kaip žydai išpažino Jonui, taip ir mes išpažinsime Viešpačiui Jėzui savo nuodėmes ir stengsimės atsiversti. Tačiau neturėkime iliuzijų, kad vien savo jėgomis pavyks parengti kelią Viešpačiui. Klaidingai galvoja tas, kas mano, kad, tik kai atsiverčiame ir nustojame nuodėmiauti, Viešpats Dievas mus pamilsta ir ateina gražiai nulygintu keliu į mūsų širdis. Yra visiškai atvirkščiai. Dievas mus myli nepaisydamas to, kad mūsų keliai tebėra duobėti ir neparengti jo atėjimui. Jis ateina, ir jo meilė nulemia mūsų širdžių pasikeitimą. Dykuma – ta vieta, kur geriausiai suvokiame savo negalią ir nuodėmingumą. Kai liaujamės remtis savimi ir savo tariamu tobulumu, besąlygiškai atsiveriame Dievo galestingumui, – tik tuomet Viešpats gali veikti mūsų širdyse, apdovanoti savo galestingumu ir vesti į Pažadėtąją žemę.

Išganomasis Dievo veikimas turi tęstinumą ir tradiciją. Kristaus pirmtakas Jonas Krikštytojas vadovavosi prieš šimtmečius nuskambėjusiu pranašų pažadu. Jėzaus pasiuntinys šaukia tyruose. Jis skelbia ne Jeruzalės mieste, bet negyvenamame Jordano krante. Žmonės plūsta klausytis Jono nepaisydami kelionės nepatogumų. Jonas Krikštytojas reikalauja dėl Dievo leisti kelionėn neatsikalbinėjant ir neišsisukinėjant. Dievui reikia tiesioginio kelio į žmogaus širdį.

Jonas reikalauja dviejų dalykų: krikštytis ir atsiversti. Išorinis ir vidinis vyksmas yra vienalytis. Atsivertimas yra krikšto sąlyga, o krikštas – atsivertimo paliudijimas. Neįmanoma pakrikštyti savęs, krikštyti turi kažkas kitas. Tuo parodoma, kad išganymas, kaip malonės dovana, ateina iš Dievo. Žmogus negali vien savo jėgomis nuplauti savo nuodėmių.

Kupranugario vilnų apdaru apsisiautęs ir odiniu diržu susijuosęs pranašas įpratęs gyventi dykumoje. Jo gyvensena daro jį laisvą, nepriklausomą nuo kitų paramos, taip pat visuomenės reikalavimų. Jis nepatogus savo amžininkams. Tačiau Jonas nesiekia atkreipti dėmesio į save. Pirmtakas skelbia netrukus ateisiantį Jėzų. Po Jono atėjęs Jėzus nėra antrasis: jis didesnis, galingesnis ir svarbesnis už Joną, kuris nesijaučia vertas atlikti tai, ką paprastai darydavo vergai, – atrišti šeiminkui kurpių dirželio. Koks didis yra tas, kuriam pranašas jaučiasi nevertas būti vergu! Jėzaus veikimas taip pat nepalyginamai didingesnis. Jonas krikštija Jordano vandeni, o Jėzus panardins savuosius Šventosios Dvasios liepsnose.

Baigėsi Dievo žodžiui skirta Vyskupų sinodo asamblėja

(KAP, KAI) Spalio 24 d. Vyskupų sinodo asamblėjos 21-ojoje generalinėje kongregacijoje balsuojant buvo priimtas baigiamasis dokumentas „Žinia Dievo tautai“. Sinodo baigiamąją žinią spaudos konferencijoje žurnalistams pristatė Popiežiškios kultūros tarybos pirmininkas arkivyskupas Gianfranco Ravasi. Pasak hierarcho, vadovavusio dokumento redakcinei komisijai, Sinodo žinia yra uždeganti ir pilna patoso. Jis sakė, kad norėta ne tik perteikti informaciją apie Bibliją, bet ir išreikšti tai įtikinamai ir aistringai. Arkivyskupas priminė danų filosofo S. Kierkegaard'o mintį, kad Bibliją turime laikyti mylimojo laišku, išreiškiančiu Dievo širdį. Ši idėja taip pat nesvetima Grigaliui Didžiajam, kuris rašė: „Biblija moko mus pažinti Dievo širdį.“

Pristatydamas dokumentą arkivyskupas ragino labiau įtraukti Šventąjį Raštą į mokyklinio ugdymo programas. Jis klausė, kodėl mokiniai turi būti susipažinę su Homero herojais ar mokytis Horacijaus eilėraščių, bet nežinoti apie Mozę ar Giesmių giesmę. Pasak arkivyskupo, neturėdami bent elementarių bibliinių žinių, mokiniai nesupras Dantės „Dieviškosios komedijos“ ar Gėtės „Fausto“. Biblijos pažinimas būtinas taip pat sekuliariajai Vakarų kultūrai siekiant suvokti savo tapatybę. Arkivyskupas G. Ravasi ragino platinti Šventąjį Raštą visomis komunikavimo priemonėmis, taip pat internetu ir per televiziją.

Buvo paaiškinti „Žinioje Dievo tautai“ išskirti keturi įvaizdžiai, padėsiantys geriau pažinti Dievo žodį: balsas, veidas, namai ir kelias. Pasitelkdami šiuos įvaizdžius Sinodo dalyviai norėjo perteikti tikintiesiems patį Dievo žodį ir paraginti jį geriau pažinti. Vyskupai primena, jog Dievo balsas nuskambėjo pačio-

je kūrimo pradžioje, pradėdamas visus stebuklus ir įeidamas į istoriją, sužeistą žmogaus nuodėmės. Tas balsas nužengia į Šventąjį Raštą, kurį skaitome Bažnyčioje, vadovaujant Šventajai Dvasiai. Kitas įvaizdis yra veidas: Jėzus Kristus – Dievo Sūnus – amžinas ir begalinis, o sykiu mirtingas žmogus, susijęs su istoriniu laiku, tauta ir žeme. Jis apreiškia mums vienijančią Šventojo Rašto prasmę. Krikščionybė yra religija, kurios centre – Jėzaus Kristaus asmuo, atskleidžiantis Tėvą.

Kitas įvaizdis yra Dievo žodžio namai, arba Bažnyčia, besiremianti keturiais stulpais. Pirmasis stulpas yra mokymas, t. y. Biblijos skaitymas ir supratimas, skelbiant ją visiems; kitas stulpas yra duonos laužymas, arba Eucharistija, Bažnyčios gyvenimo ir misijos šaltinis bei viršūnė. Trečiasis šulas – malda, taip pat *Lectio divina* – maldingas Rašto skaitymas, meditacija ir kontempliacija, vedanti į susitikimą su Kristumi. Ketvirtoji kolona yra broliška bendrystė: norint būti tikru krikščioniu, reikia ne tik klausytis Dievo žodžio, bet ir jį vykdyti.

Dar vienas Sinodo tėvų įvaizdis yra kelias, vedantis į Dievo žodį. Žodis turi eiti pasaulio keliais, kurie šiandien yra informacinės, televizinės ir virtualiosios komunikacijos keliai. Sinodo vyskupai atkreipia dėmesį, jog Biblija turi pasiekti šeimas, mokyklas ir kultūros pasaulį. Jos simbolikos turtingumas, poetiškumas daro Bibliją grožio vėliava pasaulyje, dažnai suluošintame bjaurumo ir nepadorumo. Sinodo tėvai taip pat iškėlė ekumeninį ir tarpreliginį Šventojo Rašto ir jo skaitybos matmenį.

55 pasiūlymai (*Propositiones*)

Tris savaites trukusios Vyskupų sinodo asamblėjos darbo rezultatas buvo 55 baigiamojo dokumento pasiūlymų tezės (*Propositiones*). Spalio 25 d. paskutinėje 23-oje generalinė-

je kongregacijoje šios tezės priimtos daugumos Sinodo tėvų balsuojant. Pagal Sinodo reglamentą baigiamasis *Propositiones* dokumentas skirtas Šventajam Tėvui, o ne publikuoti. Tačiau Benediktas XVI, panašiai kaip prieš trejus metus vykusios Eucharistijai skirtos Sinodo asamblėjos metu, leido paskelbti *Propositiones* dokumentą. Paskelbta neoficiali dokumento versija italų kalba. 55 Sinodo pasiūlymai pateikiami trimis dalimis: „Dievo žodis Bažnyčios tikėjime“; „Dievo žodis Bažnyčios gyvenime“ ir „Dievo žodis Bažnyčios misijoje“.

Pirmojoje dalyje kalbama apie patristinę Šventojo Rašto skaitybos tradiciją, vienybę tarp Dievo žodžio ir Eucharistijos, Senojo Testamento vietą krikščionių Biblijoje, Dievo žodžio vaidmenį siekiant susitaikymo ir atsivertimo, gailestingumo darbų, taip pat prigimtinės teisės atžvilgiu.

Dalyje „Dievo žodis Bažnyčios gyvenime“ gvildenami liturgijos, homiletikos vadovo, lekciono klausimai. Aptariamasi moterų vaidmuo žodžio tarnystėje, Dievo žodžio reikšmė santuokai bei šeimai, mažoms bendruomenėms, pašvęstojo gyvenimo asmenims. Raginama plėsti egzegezės studijas, įveikti egzegezės ir teologijos dualizmą, siekti egzegetų, teologų ir sielovadininkų dialogo.

Trečiojoje dalyje „Dievo žodis Bažnyčios misijoje“ kalbama apie Dievo žodžio reikšmę angažuojantis pasaulyje, apie sakralinį meną ir kultūrą, taip pat apie Biblijos vertimus.

Panašiai kaip „Žinioje Dievo tautai“, taip pat *Propositiones* dokumente Sinodo dalyviai pabrėžia neatsiejamą ryšį tarp mokslinio Biblijos tyrinėjimo ir dvasinės skaitybos. Sinodo tėvai pabrėžia kertinę Šventojo Rašto reikšmę Bažnyčiai. Jie reiškia viltį, kad krikščionys vis geriau suvoks,

jog jų tikėjimo pamatas yra ne knyga, bet Kristus kaip gyvasis Dievo Žodis. Dokumente raginama toliau skleisti Bibliją per vertimus, geriau ją pristatyti pamokslais. Raginama gerinti pamokslininkų, taip pat visų su Dievo žodžio skelbimu susijusių asmenų ugdymą. Sinodo tėvai akina dvasininkus Mišiose nekeisti Rašto skaitinių kitais tekstais. Pasak jų, joks literatūrinis ar dvasinis tekstas negali pavaduoti Biblijos, kuriai kaip Dievo žodžiui būdinga gelmė. Vyskupati ragina platinti Bibliją šeimose ir mažose bendruomenėse. Pagal *Propositiones* tezes popiežius paskelbs Bažnyčiai skirtą posinodinių dokumentą.

Sinodo pabaiga

Spalio 25 d. Pauliaus VI audiencijų salėje vyko Sinodo asamblėjos atsisveikinimo pietūs. Benediktas XVI pavadino asamblėją „bendru žygiu pas Viešpatį Dievo žodžio kryptimi“. Pasak popiežiaus, Sinodas buvo „tikėjimo simfonija“, leidusi visiems „iš tikro pajusti Dievo žodžio žavesį ir turtingumą“.

Spalio 26 d. Šv. Petro bazilikoje iškilmingomis Mišiomis švęsta Sinodo asamblėjos darbo pabaiga. Popiežius drauge su 253 Sinodo tėvais vyskupais, dar apie šimtu ekspertų, stebėtojų ir ekumeninių svečių dėkojo už gausius Sinodo darbo vaisius. Popiežius išreiškė lūkestį, kad Sinodas padės atnaujinti visuotinę Bažnyčią ir visus krikščionis. Benediktas XVI dar kartą priminė: Šventasis Raštas yra Dievo žodis, išreikštas žmogiškais žodžiais, todėl jį aiškinant būtina atsižvelgti į istorinį matmenį, laikytis Bažnyčios tradicijos ir tikėjimo šviesos. Benediktas XVI kaip pavyzdį parodė, kas yra biblinė homilija: jis paaiškino kontekstą, kuriame Jėzus Kristus mokė didžiojo įsakymo, tai pat ragino praktikuoti iš Dievo žodžio klausymo kylančią artimo meilę. Popiežius taip pat minėjo Bažnyčią

Kinijoje, iš kur į Sinodą negalėjo atvykti nė vienas vyskupas.

Sinodo dalyviams popiežius padovanavo numanomai seniausio Naujojo Testamento rankraščio, tarp 175 ir 225 m. datuojamo vadinaamo Bodmer kodekso, XIV–XV a. faksimiles.

Psichologijos taikymo gairės atrenkant ir ugdant kandidatus į kunigystę

(KAP, KAI) Spalio 30 d. Vatikane pristatytas Katalikiškojo auklėjimo kongregacijos parengtas dokumentas „Psichologijos taikymo gairės priimant ir ugdant kandidatus į kunigystę“, kuriuo raginama ypač rūpestingai atrinkti ir ugdyti kandidatus į šį pašaukimą. Atsakinieji už seminaristų ugdymą turi į pagalbą kviestis taip pat kvalifikuotus psichologus. Drauge dokumente atkreipiamas dėmesys, kad psichologinė ar terapinė pagalba negali pavaduoti dvasinio vadovavimo. Atsakingas už būsimųjų kunigų parinkimą ir ugdymą yra vietos vyskupas ir kunigų seminarijos rektorius. Jie privalo atkreipti dėmesį, kad teologinė ir moralinė kandidatų kvalifikacija atitiktų jų žmogiškąją brandą, psichinę bei emocinę pusiausvyrą. Lotynų apieigų kunigystės kandidatai taip pat turi vidujai priimti celibatą.

Pristatydamas dokumentą Katalikiškojo auklėjimo kongregacijos prefektas kardinolas Zenonas Grocholewskis pabrėžė, jog pašaukimo į kunigus ir atitinkamo tyrimo procesas nėra tiesioginė psichologijos kompetencija. Bažnyčios reikalas spręsti apie pašaukimą ir kandidato tinkamumą kunigo tarnybai. Galutinė atsakomybė šiuo klausimu tenka vyskupui, nuo kurio savo ruožtu priklauso seminarijos vadovų, rektoriaus ir dvasios tėvo parinkimas. Jie turi sugebėti atpažinti žmogiškosios ir krikščioniškosios brandos

kliūtis, taip pat galimas patologines nuokrypas. Kai kuriais atvejais psichologija gali padėti diagnozuoti ar nukreipti terapijai. Bet kuriuo atveju psichologo tarnyba privalo būti integruota į bendrą seminarijos ugdymą. Tačiau psichologas neturi priklausyti ugdytojų komandai.

Pasak kardinolo Z. Grocholewskio, psichologiniai interviu ir testai parenkant kandidatus gali būti naudingi. Jis paaiškino, kad psichologinių priemonių niekuomet nedera imtis be raštiško kandidatų sutikimo. Be to, gauti duomenys jokiū būdu neskleistini toliau.

Psichologijos vaidmuo seminarijos ugdyme neapribojamas tik silpnųjų šalinimu ar žmogiškųjų sužeidimų gydymu. Psichologijos mokslai turi taip pat padėti ugdyti klierikų asmenybes: stiprią valią, gebėjimą užmegzti tinkamus santykius su aplinka. Pasak kardinolo prefekto, kai kuriose šalyse psichologijos mokslams suteiktas pernelyg didelis vaidmuo: labiau pasitikėta psichologo negu kunigo, atsakingo už klierikų ugdymą, nuomone. Pasitaikydavo ir priešingų situacijų, kai psichologijos vaidmuo, atpažįstant kunigystės kandidatų problemas, būdavo ignoruojamas. Gairėse tris kartus pabrėžiama, jog vyskupas prieš suteikdamas kandidatui šventimus turi būti įsitikinęs jo sugebėjimu imtis kunigo įsipareigojimų, o esant pagrįstoms abejonėms, negali suteikti šventimų. Pasak kardinolo Grocholewskio, šiuo dokumentu siekiama kurti pasitikėjimo atmosferą tarp seminarijų ugdytojų ir aliumnų. Prašymas atlikti psichiatrinius tyrimus nereiškia noro pašalinti kandidatą iš seminarijos. Kas nori tarnauti Bažnyčiai, turi pats būti suinteresuotas kuo geriau tam pasirengti.

Konsultuojantiems psichologams būtina žmogiška ir dvasinė branda, jie turi vadovautis krikščionišku po-

žiūriu į žmogų, lytiškumą ir kunigo pašaukimą. Bet kuriuo atveju testuojant privalo būti garantuojamos kandidatų asmens teisės. Prireikus būtinos terapijos reikia imtis prieš priimant į seminariją. Dokumente pabrėžiama, kad svarbu laiku aptažinti galimas problemas, trukdančias pašaukimo kelyje: ryškią emociją priklausomybę, agresyvumą, nepakankamą gebėjimą ištikimai vykdyti išipareigojimus, negebėjimą atsiverti, pasitikėti ir broliškai bendradarbiauti, taip pat nevienareikšmiškai suvokiamą lytinę tapatybę, giliai išsisknijusius homoseksualius polinkius. Laiku nustatyti šias problemas gali būti naudinga tiek pačiam asmeniui, tiek ugdymo įstaigai, tiek visai Bažnyčiai. Dokumente taip pat primenama, jog celibatas ir lytinis susilaikymas neturi būti laikomi tik primesta pareiga. Skaistumas dėl dangaus Karalystės nepalyginamai daugiau nei vien lytinių santykių nebuvimas.

Katalikų ir musulmonų forumo susitikimas

(KAP, KAI) Lapkričio 4–6 d. Romoje vyko Katalikų ir musulmonų forumo pirmasis susitikimas tema „Dievo meilė, artimo meilė“. Jame dalyvavo po 29 abiejų religijų atstovus (po 24 dalyvius ir 5 patarėjus). Diskutuota susitelkiant į dvi pagrindines temas: „Teologiniai ir dvasiniai pagrindai“ ir „Žmogaus orumas ir tarpusavio pagarba“. Pabaigoje paskelbta bendra deklaracija. Katalikų ir musulmonų dvasininkai ir mokslininkai Vatikane posėdžiavo už uždarytų durų. Paskutinė susitikimo sesija buvo atvira viešumenei ir vyko Grigaliaus universitete.

Forumo iniciatyva kilo po 2006 m. rugsėjo 12 d. Benedikto XVI pasikaitos Regensburgo universitete. 2007 m. spalio 13 d. 138 musulmonų dvasininkai bei mokslininkai, susiję su Amane įsikūrusiu „Aal Al-Bayt“ institutu, paskelbė pareiškimą, ku-

riame pasiūlė tęsti dialogą tarp krikščionių ir musulmonų apie Dievo meilės ir artimo meilės įsakymų sampratą. Šis pareiškimas skirtas 27 adresatams, tarp jų iškiliausiems krikščionių Bažnyčių vadovams.

2008 m. kovo 5 d. Popiežiškoji tarpreliginio dialogo taryba po parengiamojo katalikų ir musulmonų atstovų susitikimo paskelbė apie numatomą forumą. Tačiau netrukus tarp dialogo partnerių musulmonų iškilo problemų: per Velyknaktį Šv. Petro bazilikoje popiežius pakrikštijo dienraščio *Corriere della Sera* redaktoriaus pavaduotoją Magdi Cristiano Allamą, kuris garbėja kaip aštrus smurtingojo islamo kritikas. Kilus musulmonų reakcijai, Vatikano spaudos atstovas kun. Federico Lombardi SJ komentavo, jog Allamo krikštas nereiškia, kad Bažnyčia tapatinasi su visomis jo pažiūromis. Spalio 20–23 d. Briuselyje vyko krikščionių ir musulmonų konferencija „Europos piliečiai ir tikintieji“, kurią organizavo Europos vyskupų konferencijų taryba (CCEE) ir Europos Bažnyčių konferencija (CEC).

Lapkričio 6 d. popiežius Benediktas XVI priėmė Katalikų ir musulmonų forumo dalyvius. Benediktas XVI ragino krikščionis ir musulmonus angažuotis puoselėjant žmogaus teises, priešinant smurtui, skurdui ir neteisingumui. Pasak popiežiaus, krikščionys ir musulmonai turi įveikti nesupratimus ir išankstinius įsivaizdavimus vieni apie kitus ir suvokti save kaip vienos Dievo šeimos narius. Pasak Benedikto XVI, krikščionių ir musulmonų bendradarbiavimo šerdis grįstina pagarba žmogaus orumui ir žmogaus teisėms. Popiežius išreiškė viltį, jog pamatinės žmogaus teisės galios visoms tautoms ir jų bus visur paisoma. Popiežius sakė, kad nepriimtini ir niekaip nepateisinama diskriminacija ir smurtas, kuriuos tenka patirti

daugeliui žmonių visame pasaulyje. Šie dalykai juo labiau apgailėtini, jei jie vykdomi Dievo vardu.

Popiežiškosios tarpreliginio dialogo tarybos pirmininkas kardinolas Jean-Louis Tauranas katalikų ir musulmonų forumo proga interviu Vatikano radijui sakė, jog dialogas su musulmonais tęsiasi jau 1400 metų, todėl nedera manyti, esą dialogas tik prasideda. Vatikano II Susirinkimo deklaracija *Nostra aetate* parengė šiam dialogui kelią. Pasak hierarcho, šis dialogas galimas praktiniais klausimais. Apie teologinį dialogą griežtąja šio žodžio prasme nekalbama, nors teologiniai klausimai taip pat susiję su svarstytais dalykais. Kardinolas J. L. Tauranas sakė, jog yra realistas ir tikisi, kad nepaisant sunkumų bei krizių tiltai tarp krikščionių ir musulmonų nėra sugriauti. Pasak kardinolo, dėl islamo šalyse kylančių įtampų kenčia vietos krikščionys, nes daugelio musulmonų požiūriu krikščionybė tapatinama su Vakarų pasauliu.

Benediktas XVI apie kūrimą ir evoliuciją

(KAP) Spalio 31 d. Popiežiškosios mokslo akademijos plenarinio susirinkimo nariams kalbėjęs Benediktas XVI sakė, kad šiemetinė akademijos susirinkimo tema „Mokslinės visatos ir gyvybės evoliucijos išvalgos“ yra labai aktuali. Šiandien daugelis žmonių mąsto apie galutines būties priežastis, žmogaus ir visatos istorijos prasmę. Benediktas XVI citavo savo pirmtako Jono Pauliaus II mintį apie tai, kad mokslinė tiesa yra dieviškosios tiesos dalis, todėl gali padėti filosofijai ir teologijai geriau suvokti žmogaus asmenį ir dieviškąjį Apreiškimą apie žmogų. Pasak popiežiaus, krikščioniškasis tikėjimas kūrimu neprieštarauja empiriniam mokslui. Jis sakė, kad kūrimas iš nieko yra tolesnio visatos ir gyvybės vystymosi sąlyga.

Pasak Benedikto XVI, gamta – tarsi Dievo rašoma knyga, kurią galima iššifruoti, – tai buvo užuomina apie Galileo Galilėjų. Pasaulis suvoktiną kaip tvarkingą kosmosą, o ne kaip chaoso produktą. Nepaisant iracionalių, chaotiškų, griaušančių elementų kosmoso kitimo procese, materija yra pažįstama ir turi savo „vidinę matematiką“.

Vienos arkivyskupas kardinolas Christophas Schönbornas Popiežiškosios akademijos plenariniame susirinkime padarė pranešimą apibendrinamas Benedikto XVI teiginius kūrimo ir evoliucijos tema. Kardinolas Ch. Schönbornas dar kartą priminė savo samprotavimus dėl kūrimo ir evoliucijos, pradėtas nuo 2005 m. *New York Times* išspausdinto komentaro, dėl kurio jam priekaištauta, esą jis priklausęs *Intelligent Design* pakraipos mokyklai. Kardinolas atrėmė šį priekaištą nurodydamas, jog *Intelligent Design* šalininkai teisėtai klausia, iš kur kyla gamtoje esantis aki-vaizdas planas, tačiau drauge šios minties šalininkai daro metodinę klaidą, bandydami atsakymą rasti pagal gamtos mokslų metodiką. Pasak kardinolo, ne gamtos mokslų tyrinėjimai gali gamtoje užčiuopti planą, o tyrinėjimus atliekantis žmogus, kuris klausia, ką reiškia, jog materija jam protingai atsako į jo klausimus, ir kuris apmąsto, kodėl jo protas gali suvokti tuos atsakymus.

Pasak Vienos arkivyskupo, Benediktas XVI intensyviai gvildena

kūrimo ir evoliucijos temą, kuri taip pat siejasi su klausimu apie proto esmę. Popiežiui tai kertinis klausimas: ar pradžioje buvo *Logos*, ar iracionalumas. Pasak kardinolo Ch. Schönborna, svarbus minties etapas – 2006 m. Benedikto XVI paskaita Regensburgo universitete. Šios paskaitos pagrindinė tema buvo ne islamas, bet šiuolaikinio gamtamokslinio proto ribų klausimas. Kardinolas priminė, jog Benediktas XVI nuolat įspėdavo dėl pavojaus proto sampratą susiaurinti vien iki gamtamokslinio proto.

Pasak kardinolo Ch. Schönborna, kitas svarbus popiežiaus svarstymų apie kūrimą ir evoliuciją etapas buvo 2006 m. vykęs Benedikto XVI mokinių būrelio susitikimas, skirtas tai pačiai temai. Tuomet popiežius aiškiai atsiribojo nuo bet kokio kreacionizmo ir išreiškė principinę nuostatą, kad tikėjimas atviras gamtos mokslų žinioms.

Baigdamas kardinolas pabrėžė, jog Benedikto XVI pateikiama tikėjimo ir proto sintezė svarbi artėjant 200-osioms Charleso Darwino gimimo metinėms 2009 m. Tikėjimo ir proto sintezė gali būti priešprieša pretenzijai viską aiškinti remiantis evoliucijos modeliu. Pasak kardinolo Ch. Schönborna, būtinas tarpinis filosofijos vaidmuo nustatant gamtamokslinio metodo ribas ir atskleidžiant proto sampratos susiaurinimą. Jis pabrėžė, kad siekiant išvengti tiek religinio, tiek mokslinio fundamentalizmo reikia „geros gamtos filosofijos“.

Bažnyčios žinios

Eina nuo 1996 sausio 15 dienos
du kartus per mėnesį

STEIGĖJAS

Lietuvos Vyskupų Konferencija
S. Skapo g. 4, 01122 Vilnius

LEIDĖJAS

Lietuvos Katalikų Bažnyčios informacijos centras
Papilio g. 5, 44275 Kaunas

REDAKcinė KOMISIJA

Pirmininkas

arkivyskupas Sigitas Tamkevičius SJ

Nariai:

mons. Gintaras Grušas
kun. Lioginas Virbalas SJ

Vyskupijų atstovai:

Kaišiadorių vyskupija / kun. Algirdas Jurevičius
Kauno arkivyskupija / Darius Chmieliauskas
Panevėžio vyskupija / kun. Rimantas Kaunietis
Šiaulių vyskupija / kun. Evaldas Alūza
Telšių vyskupija / kun. Remigijus Saunorius
Vilkaviškio vyskupija / mons. Arūnas Poniškaitis
Vilniaus arkivyskupija / kun. Saulius Bužauskas

VYR. REDAKTORIUS

Gediminas Žukas

REDAKTORIAI

Kastantas Lukėnas
Violeta Micevičiūtė
Asta Petraitytė

KORESPONDENTAI

Jūratė Kadusauskaitė / Marijampolė
kun. Žydrūnas Vabuolas / Vilnius
kun. Andriejus Sabaliauskas / Telšiai
Laima Zimkienė / Šiauliai
Inesė Ratnikaitė / Šiauliai
kun. Gediminas Tamošiūnas / Kaišiadorys

ADRESAS

Papilio g. 5, 44275 Kaunas

TELEFONAI

Redakcija (37) 323 853
Platinimo tarnyba (37) 322 758
Faksas (37) 323 853
El. paštas lkbic@lcn.lt

SPAUDŽIA

LC „Dakra“
Savanorių pr. 192
44151 Kaunas

TIRAŽAS 800 egz.

ISSN 1392-6098

© 2008, „Bažnyčios žinios“